

LT

LT

LT

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 3.3.2010
KOM(2010) 2020 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

2020 M. EUROPA

Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija

Įžanginis žodis

2010 m. turi būti naujo etapo pradžia. Noriu, kad ekonomikos ir finansų krizę įveikusi Europa dar labiau sustiprėtų.

Kaip parodė finansų krizės pasaulinis poveikis, ekonominė padėtis keičiasi sparčiau negu politinės realijos. Turime pripažinti, kad dėl didesnės ekonominės tarpusavio priklausomybės būtinas ryžtingesnis ir nuoseklesnis politinio lygmens atsakas.

Per pastaruosius dvejus metus milijonai žmonių neteko darbo. Dėl to atsirado sunki skolos našta, atsikratyti kuria prireiks daugelio metų. Mūsų socialinei sanglaudai iškilo naujų grėsmių. Per krizę aiškiai pamatėme, kokie uždaviniai laukia Europos ūkio. Pasaulio ūkis, kita vertus, nestovi vietoje. Mūsų ateitį lems pasirinkti atsakomieji veiksmai.

Krizė yra didelis sukrėtimas, po kurio negalime grįžti prie įprastos veiklos, nes prasidėtų laipsniškas nuosmukis, o mes atsidurtume naujos pasaulinės tvarkos užribyje. Europai dabar yra lemiamas laikas. Laikas išskelti drąsius plačių užmojų tikslus.

Mūsų trumpalaikis prioritetas – sėkmingai įveikti krizę. Kurį laiką bus nelengva, tačiau savo tikslą pasieksime. Didelė pažanga padaryta derantis su „nepaklusniais“ bankais, koreguojant finansų rinkas ir pripažįstant, kad euro zonoje politiką būtina tvirtai derinti.

Siekdami tvarios ateities, turime žvelgti į ilgalaikę perspektyvą. Europa turi grįžti į vėžes. Ir privalo jose išsilaikyti. Toks yra 2020 m. Europos strategijos tikslas. Ja siekiama sukurti daugiau darbo vietų ir užtikrinti geresnę gyvenimo kokybę. Ja atskleidžiama, kad Europa pajėgi užtikrinti pažangų, tvarų ir integracinį augimą, rasti būdų naujoms darbo vietoms kurti ir mūsų visuomenei nurodyti aiškią kryptį.

Europos vadovų požiūris į tai, ko reikėtų pasimokyti iš krizės, sutampa. Taip pat visi sutariame, kad uždavinius turime spręsti nedelsdami. Dabar turime bendrai pereiti prie veiksmų. Europa turi daug privalumų: talentingą darbo jėgą, galingą technologijų ir pramonės bazę. Mes turime vidaus rinką ir bendrą valiutą, kurios sėkmingai mums padėjo išvengti to, kas blogiausia. Turime daug išbandymų atlaikiusią socialinę rinkos ekonomiką. Turime pasitikėti savo gebėjimu parengti plačių užmojų darbotvarkę ir tuomet imtis pastangų jai įgyvendinti.

Komisija siūlo penkis iki 2020 m. įgyvendintinus ir į nacionalines programas perkeltinus ES tikslus šiose srityse: užimtumas; moksliniai tyrimai ir inovacijos; klimato kaita ir energetika; švietimas ir kova su

skurdu. Jie rodo, kokia linkme turėtume nukreipti veiklą ir kaip vertinti padarytą pažangą.

Tikslai yra plataus užmojo, tačiau pasiekiami. Jie yra pagrįsti konkrečiais pasiūlymais, kad būtų užtikrintas jų įgyvendinimas. Šiame dokumente pateiktos pavyzdinės iniciatyvos rodo, kaip ES gali svariai prisidėti. Mūsų rankose veiksmingos priemonės: naujo pobūdžio ekonominis valdymas, paremtas vidaus rinka, mūsų biudžeto, prekybos ir išorės ekonomikos politika, Ekonominės ir pinigų sąjungos taisyklės ir parama.

Kad strategija būtų sėkmingai įgyvendinta, atsakomybę turi prisiimti Europos vadovai ir institucijos. Laikydami naujosios darbotvarkės turėsime suderinti Europos lygmens veiksmus ir įtraukti socialinius partnerius ir pilietinę visuomenę. Veikdami išvien galime įveikti krizę ir dar labiau sustiprinti savo pozicijas. Turime naujų priemonių ir naujų užmojų. Laikas ryžtingai imtis darbų.

José Manuel BARROSO

TURINYS

Įvadas	5
1. Pokyčių metas	7
2. Pažangus, tvarus ir integracinis augimas	9
3. Ryšiai, kurių trūksta, ir kliūtys	20
4. Įveiksime krizę imdamiesi pirmų žingsnių 2020 m.	24
5. Rezultatų siekti tvirtesniu valdymu.....	27
6. Sprendimai, kuriuos turi priimti Europos vadovų taryba.....	30
PRIEDAI	32

2020 M. EUROPOS STRATEGIJA

ĮVADAS

Europos laukia pokyčių metas. Krizė nušlavė per daug metų padarytą ekonominę ir socialinę pažangą ir atskleidė struktūrinius Europos ūkio trūkumus. Pasaulyje vyksta daug permainų, daugėja ilgalaikių uždavinių – globalizacija, menkstantys ištekliai, visuomenės senėjimas. Šiandien ES privalo priimti atsakomybę už savo ateitį.

Veikti sėkmingai Europa gali veikdama išvien – kaip Sąjunga. Mums reikalinga strategija, kad krizę įveiktume dar labiau sustiprėję ir kad ES ūkis taptų pažangus, tvarus ir integracinis, taip pat būtų užtikrintas aukštas užimtumo lygis, našumas ir socialinė sanglauda. 2020 m. Europos strategija – tai XXI amžiaus Europos socialinio rinkos ūkio vizija.

Šioje strategijoje išskirti trys vienas kitą papildantys prioritetai:

- pažangus augimas: žiniomis ir inovacijomis pagrįsto ūkio vystymas.
- tvarus augimas: tausiau išteklius naudojančio, ekologiškesnio ir konkurencingesnio ūkio skatinimas.
- Integracinis augimas: didelio užimtumo ūkio, kuriame užtikrinta socialinė ir teritorinė sanglauda, skatinimas.

ES turi nuspręsti, kokia ji nori būti 2020 m. Šiuo tikslu Komisija siūlo šiuos ES pagrindinius tikslus:

- 75 % 20–64 amžiaus žmonių turėtų dirbti.
- 3% ES BVP turėtų būti investuojami į MTTP.
- Turėtų būti įgyvendinti „20/20/20“ klimato ir energetikos tikslai (įskaitant išmetamų teršalų mažinimą 30 %, jei tam yra tinkamos sąlygos).
- Mokyklos nebaigusių asmenų dalis turėtų būti nedidesnė kaip 10 %, bent 40 % jaunesnės kartos atstovų turėtų turėti aukštąjį išsilavinimą.
- ant skurdo ribos turėtų būti 20 mln. žmonių mažiau.

Šie tikslai yra tarpusavyje susiję ir itin svarbūs, kad visa strategija būtų sėkmingai įgyvendinta. Siekdama užtikrinti, kad kiekviena valstybė narė 2020 m. Europos strategiją pritaikytų prie savo konkrečios padėties, Komisija siūlo šiuos ES tikslus paversti nacionaliniais tikslais ir gairėmis.

Šie tikslai atspindi tris prioritetus – pažangų, tvarų ir integracinį augimą, tačiau nėra baigtiniai. Kad jie būtų įgyvendinti, reikės įvairių veiksmų nacionaliniu, ES ir tarptautiniu lygmeniu. Komisija pristato septynias pavyzdines iniciatyvas, skirtas pažangai pagal kiekvieną prioritetinę temą paskatinti:

- „Inovacijų sąjunga“: sudaryti geresnes pagrindines sąlygas ir finansavimo sąlygas moksliniams tyrimams ir inovacijoms, kad būtų užtikrinta, jog novatoriškos idėjos virstų prekėmis ir paslaugomis, kurios skatintų augimą ir naujų darbo kūrimą.
- „Judus jaunimas“: gerinti švietimo sistemų rezultatus ir sudaryti geresnes sąlygas jaunimui patekti į darbo rinką.

- „Europos skaitmeninė darbotvarkė“: greičiau plėtoti spartųjį internetą ir užtikrinti, kad namų ūkiai ir įmonės galėtų naudotis bendros skaitmeninės rinkos teikiamais privalumais.
- „Tausiai išteklius naudojanti Europa“: padėti atsieti ekonomikos augimą nuo išteklių naudojimo, remti perėjimą prie mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ūkio, didinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, modernizuoti mūsų transporto sektorių ir skatinti energijos vartojimo efektyvumą.
- „Globalizacijos erai pritaikyta pramonės politika“: kurti geresnę verslo aplinką, visų pirma MVI, remti tvirtos ir tvarios pramonės bazės kūrimą, kad galėtume konkuruoti pasauliniu mastu.
- „Naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkė“: modernizuoti darbo rinkas ir žmonėms suteikti daugiau galių sudarant galimybes tobulinti įgūdžius bet kuriuo gyvenimo etapu, kad būtų didinamas darbo jėgos aktyvumas, darbo pasiūla labiau atitiktų paklausą, taip pat pasitelkiant darbo jėgos judumą.
- „Europos kovos su skurdu planas“: užtikrinti socialinę ir teritorinę sanglaudą, kad visi galėtų pasinaudoti augimo ir naujų darbo vietų teikimais privalumais, o skurstantys ir socialiai atskirti asmenys galėtų gyventi oriai ir aktyviai dalyvauti visuomenėje.

Šios septynios pavyzdinės iniciatyvos įpareigoja ir ES, ir valstybes nares. Kliūtims šalinti ir 2020 m. Europos strategijos tikslams įgyvendinti bus pasitelktos ES lygio priemonės – bendroji rinka, finansiniai svertai ir išorės politikos priemonės. Komisija, kaip neatidėliotiną prioritetą, numato veiksmus, kurių būtina imtis rengiant pasitraukimo strategiją, pertvarkyti finansų sistemą, užtikrinti biudžeto konsolidavimą siekiant ilgalaikio augimo ir stiprinti veiksmų derinimą Ekonomikos ir pinigų sąjungoje.

Kad būtų pasiekta rezultatų, bus būtinas tvirtesnis ekonomikos valdymas. 2020 m. Europos strategija bus pagrįsta dviem ramsčiais: pirmiau apibrėžtas teminis požiūris, apimantis prioritetus ir pagrindinius tikslus; šalių rengiamos ataskaitos, padėsiančios valstybėms narėms parengti strategijas, kad būtų grįžta prie tvaraus augimo ir viešųjų finansų. Bus parengtos ES lygmens integruotos gairės, kuriose bus apžvelgta ES prioritetų ir tikslų aprėptis. Kiekvienai valstybei narei bus parengtos konkrečios rekomendacijos. Jeigu į jas nebus tinkamai atsižvelgiama, gali būti siunčiami įspėjimai dėl politikos krypčių. Ataskaitos dėl 2020 m. Europos strategijos ir Stabilumo ir augimo pakto vertinimo bus rengiamos tuo pačiu metu, tačiau priemonės bus atskirtos ir bus išlaikytas Pakto vientisumas.

Už naująją strategiją visiškai atsakinga bus Europos Vadovų Taryba, jai naujoje strategijoje suteikiamas labai svarbus vaidmuo. Komisija stebės tikslų įgyvendinimo pažangą, sudarys sąlygas keistis informacija apie taikomą politiką, rengs pasiūlymus dėl veiklos ir skatins ES pavyzdinių iniciatyvų įgyvendinimą. Europos Parlamento funkcija bus skatinti piliečius susitelkti, jis taip pat dalyvaus bendrai priimant su pagrindinėmis iniciatyvomis susijusius teisės aktus. Šis partnerystės požiūris turėtų būti taikomas ir ES komitetams, šalių parlamentams ir nacionalinės, vietos ir regionų valdžios institucijoms, socialiniams partneriams, suinteresuotosioms šalims ir pilietinei visuomenei, kad visi dalyvautų įgyvendinant viziją.

Komisija siūlo Europos Vadovų Tarybai kovo mėn. pritarti bendram strategijos požiūriui ir ES pagrindiniams tikslams, o birželio mėn. patvirtinti išsamius strategijos kriterijus, įskaitant integruotas gaires ir nacionalinius tikslus. Komisija taip pat laukia Europos Parlamento nuomonės ir paramos, kad 2020 m. Europos strategija būtų sėkmingai įgyvendinta.

1. POKYČIŲ METAS

Krizė nušlavė pastaraisiais metais padarytą pažangą

Tokios krizės, kaip ši, mūsų karta niekada anksčiau nebuvo išgyvenusi. Per pastarąjį dešimtmetį pasiektų ekonomikos augimo ir naujų darbo vietų kūrimo rezultatų kaip nebūta: 2009 m. mūsų BVP sumažėjo 4 %, pramonės gamyba nukrito iki praėjusio amžiaus dešimtojo dešimtmečio lygio, 23 mln. žmonių – 10 % aktyvių gyventojų – neturi darbo. Krizė smarkiai sukrėtė milijonus piliečių ir atskleidė kai kuriuos esminius mūsų ūkio trūkumus.

Krizė apsunkino užduotį ateityje užtikrinti ekonomikos augimą. Vis dar trapi mūsų finansų sistema trukdo ūkiui atsigausti, nes įmonėms ir namų ūkiams sunku skolintis, leisti ir investuoti pinigais. Viešieji finansai atsidadė gilioje duobėje – biudžeto deficitui vidutiniškai išaugus iki 7 % BVP, o valstybės skolai viršijus 80 % BVP, per pastaruosius dvejus metus neliko 20 metų trukusio biudžeto konsolidavimo rezultatų. Mūsų augimo potencialas per krizę sumažėjo perpus. Kyla pavojus, kad dėl netikrumo, vangios paklausos ir finansavimo trūkumo perniek nueis daug investicijų planų, gabumų ir idėjų.

Atskleisti Europos struktūriniai trūkumai

Įveikti krizę būtina nedelsiant, tačiau svarbiausia nebandyti grįžti į tokią padėtį, kokia buvo iki krizės. Dar iki krizės daugelyje sričių Europos pažanga nebuvo tokia sparti, kaip kitur pasaulyje:

- vidutinis Europos augimo rodiklis buvo struktūriškai žemesnis už mūsų pagrindinių ekonomikos partnerių rodiklius daugiausia dėl našumo augimo atotrūkio per pastarąjį dešimtmetį. Daugeliu atvejų tai lėmė skirtingos verslo struktūros ir mažesnės investicijos į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą bei inovacijas, nepakankamas informacinių ir ryšių technologijų naudojimas, kai kurių visuomenės sluoksnių nenoras priimti inovacijas, patekimo į rinką kliūtys ir ne tokia dinamiška verslo aplinka.
- Nors padaryta pažanga, Europos užimtumo rodikliai – vidutiniškai 69 % 20–64 amžiaus grupėje – yra gerokai žemesni nei kitose pasaulio dalyse. Tik 63 % moterų dirba, palyginti su 76 % vyrų. Europoje tik 46 % vyresnio amžiaus (55–64 m.) darbuotojų dirba, palyginti su 62 % JAV ir Japonijoje. Be to, europiečių darbo valandos yra 10 % trumpesnės nei JAV ar Japonijos darbuotojų.
- Visuomenė senėja vis sparčiau. Demografinio sprogimo kartos atstovai netrukus sulauks pensinio amžiaus, todėl nuo 2013–2014 m. ES dirbančiųjų skaičius pradės mažėti. Vyresnių negu 60 m. gyventojų daugėja dvigubai sparčiau negu iki 2007 m.: jų gretos kasmet pasipildo beveik 2 mln. žmonių, palyginti su vienu milijonu iki 2007 m. Dėl mažesnio dirbančių gyventojų skaičiaus ir didesnės pensininkų dalies mūsų socialinės apsaugos sistemoms teks papildoma našta.

Daugėja pasaulinio masto uždavinių

Europai būtina šalinti vidinius struktūrinius trūkumus, tačiau privalu atsižvelgti ir į iki kito dešimtmečio pabaigos daug permainų patirsiantį pasaulį:

- Mūsų ūkiai vis glaudžiau susiję. Europa ir toliau naudosis savo, kaip vieno iš atviriausių ūkių pasaulyje, privalumais, tačiau konkurencija su išsivysčiusiomis ir besiformuojančios ekonomikos šalimis tampa vis nuožmesnė. Tokios šalys, kaip Kinija ar Indija, itin daug investuoja į mokslinius tyrimus ir technologijas, siekdamos pranokti konkurentes ir savo

pramonę iškelti į pasaulio ūkio piramidės viršūnę. Taip didėja konkurencinis spaudimas kai kuriems mūsų ūkių sektoriams, tačiau kiekviena grėsmė taip pat yra galimybė tobulėti. Dėl tokių šalių vystymosi Europos įmonėms atsiveria naujų rinkų.

- Pasaulio finansai turi būti tvarkomi toliau. Lengvai dalijamos paskolos, trumpalaikių rezultatų siekis ir pernelyg didelė rizika finansų rinkose visame pasaulyje paskatino spekuliacijas, o jos savo ruožtu išpūtė augimo burbulą ir smarkiai sutrikdė pusiausvyrą. Europa pasiryžusi ieškoti pasaulinio masto sprendimų, kad finansų sistema būtų veiksminga ir tvari.
- Klimato kaitos ir išteklių uždaviniams spręsti būtini drastiški veiksmai. Dėl didelės priklausomybės nuo tokio iškastinio kuro, kaip nafta, ir neefektyvaus žaliavų naudojimo vartotojai ir įmonės kenčia nuo didelių kainų šuolių, kurie gali kelti pavojų mūsų ekonominiam saugumui ir didinti klimato kaitos poveikį. Pasaulio gyventojų skaičiui išaugus nuo 6 mlrd. iki 9 mlrd., konkurencija dėl gamtinių išteklių sustiprės, poveikis aplinkai bus didesnis. ES turi toliau veikti išvien su kitomis pasaulio dalimis siekdama pasauliniu mastu spręsti klimato kaitos problemas ir visoje Sąjungos teritorijoje taip pat įgyvendinti klimato ir energetikos strategiją, dėl kurios susitarta.

Europa turi veikti, kad išvengtų nuosmukio

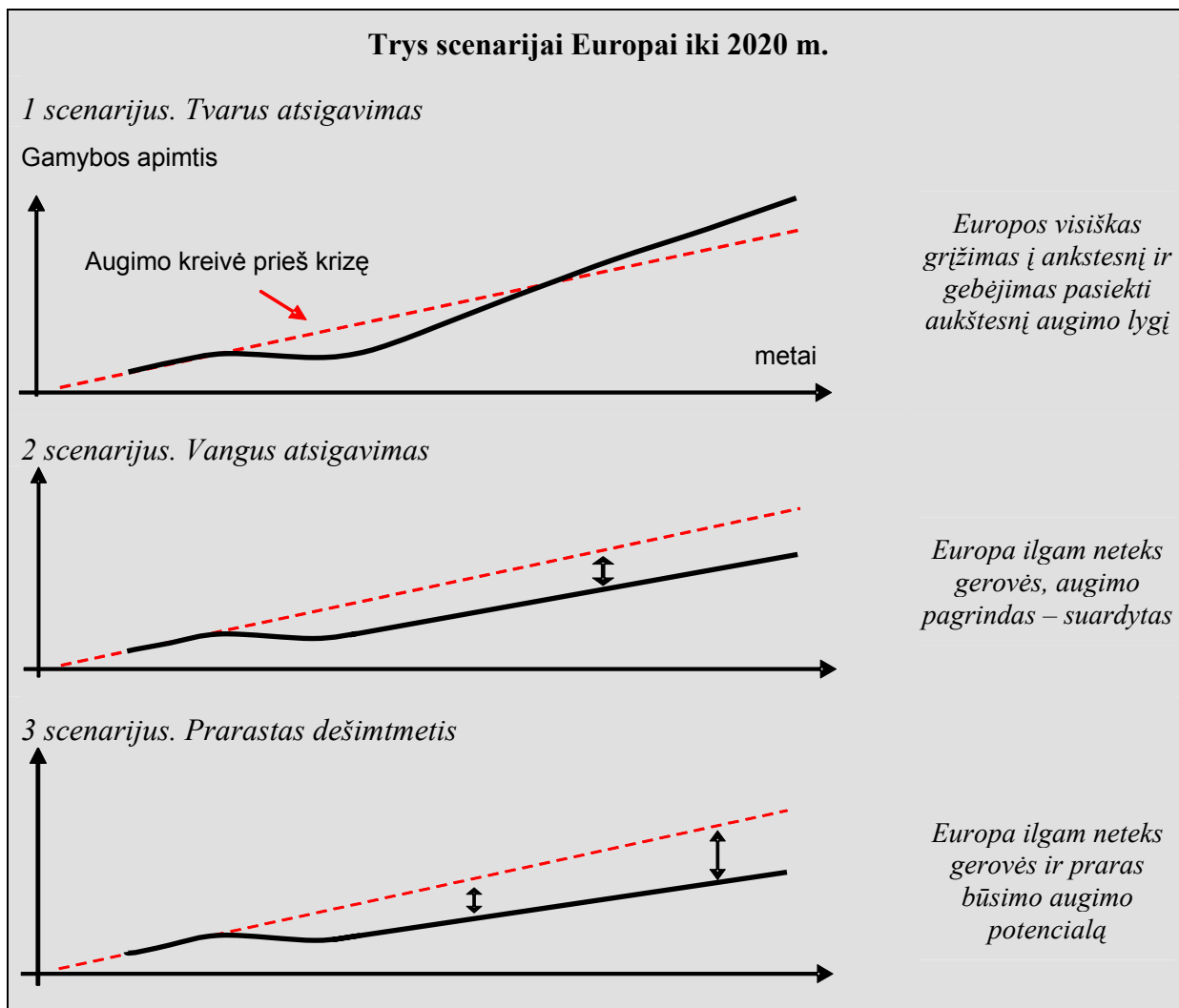
Iš nūdienos krizės galime kai ko pasimokyti:

- 27 ES valstybių narių ūkiai yra tarpusavyje priklausomi: krizė išryškino glaudžius ryšius ir vienu šalių ūkių kitiems daromą netiesioginį poveikį, ypač euro zonoje. Kaip rodo pastarojo meto įvykiai, reformos arba jų trūkumas vienoje šalyje padarė poveikį kitų šalių ūkio rezultatams; be to, dėl krizės ir didelių valstybės išlaidų apribojimų kai kurioms valstybėms narėms sunkiau skirti pakankamą finansavimą pagrindinei transporto ir energetikos infrastruktūrai, kad ne tik būtų vystomas jų ūkis, bet ir kad jos galėtų aktyviai dalyvauti vidaus rinkoje.
- Veiksmų derinimas ES duoda naudos: veiksmai, kurių buvo imtasi krizei įveikti, parodė, kad veikdami išvien pasiekiamo geresnių rezultatų. Tai įrodėme imdamiesi bendrų veiksmų bankų sistemai stabilizuoti ir priimdami Europos ekonomikos atgaivinimo planą. Globalizuotame pasaulyje nė viena šalis negali savarankiškai įveikti sunkumų;
- ES kuria pridėtinę vertę pasaulinėje arenoje. Tik veikdama išvien ES pajėgs daryti poveikį pasaulinio masto politikos sprendimams. Tvirtesnį išorės atstovavimą turi lydėti tvirtesnis vidinis derinimas.

Krizės poveikis nebuvo vienkartinis smūgis, po kurio lengvai grįžome prie įprastos veiklos. Uždaviniai, kuriuos Sąjunga turi spręsti, sudėtingesni, nei prieš nuosmukį, o galimybės imtis veiksmų – ribotos. Be to, kitos pasaulio šalys taip pat nestovi vietoje. Sustiprėjusi didžiojo dvidešimtuko pozicija rodo, kad besiformuojančios ekonomikos šalių ekonominė ir politinė galia didėja.

Europos laukia aiškus, tačiau sunkus pasirinkimas. Galime bendrai spręsti neatidėliotinus ekonomikos gaivinimo uždavinius ir tokius ilgalaikius uždavinius, kaip globalizacija, menkstantys ištekliai, visuomenės senėjimas, kad kompensuotume prarastus nuostolius, atkurtume konkurencingumą, padidintume našumą ir paklotume pamatus ES gerovei („tvarus ekonomikos atgaivinimas“).

Kita galimybė – tęsti lėtas ir dažniausiai nekoordinuotas reformas ir galų gale visam laikui netekti turto, turėti žemą augimo rodiklį („vangus atsigavimas“), kuris ko gero paskatintų aukštą nedarbo lygį ir socialinę neviltį, santykinį nuosmukį pasaulinėje arenoje („prarastas dešimtmetis“).

Europa gali veikti sėkmingai

Europa turi daug privalumų: galime pasikliauti mūsų žmonių talentu ir kūrybingumu, tvirta pramonės baze, gyvybingu paslaugų sektoriumi, klestinčiu, aukštos kokybės žemės ūkio sektoriumi, giliomis jūrinėmis tradicijomis, bendrąja rinka ir bendrąja valiuta, didžiausio prekybos bloko pozicija ir erdve, kurioje yra daugiausia tiesioginių užsienio investicijų. Negana to, didžiojamės tvirtomis vertybėmis ir demokratinėmis institucijomis, branginame ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą ir solidarumą, aplinką, mūsų kultūrinę įvairovę, pagarbą lyčių lygybei. Daugelio valstybių narių ūkiai yra vieni novatoriškiausių ir labiausiai išsivysčiusių pasaulyje. Tačiau daugiausia galimybių veikti sėkmingai Europa turi veikdama išvien – kaip Sąjunga.

Praeityje iškilus svarbiems uždaviniams, ES ir valstybės narės sugebėjo juos spręsti bendrai. Praėjusio amžiaus dešimtajame dešimtmetyje Europa sukūrė didžiausią pasaulyje bendrąją rinką ir bendrąją valiutą. Vos prieš kelerius metus užsibaigė Europos padalijimo era, kai į ES įstojo naujosios valstybės narės, o kitos valstybės ėmė rengtis narystei ar glaudesniems santykiams su Sąjunga. Per pastaruosius dvejus metus pagal Europos ekonomikos atgaivinimo planą įgyvendintais

bendrais veiksmis pačiame krizės įkarštyje užkirstas kelias ekonomikos žlugimui, o mūsų socialinės apsaugos sistemos padėjo apsaugoti žmones nuo dar sunkesnių gyvenimo sąlygų.

Sunkmečiu Europa yra pajėgi imtis veiksmų ir priderinti savo ūkį ir visuomenę. Šiandien europiečių vėl laukia pokyčių metas, kai reikia prisitaikyti prie krizės poveikio, šalinti Europos struktūrinius trūkumus ir spręsti vis daugiau pasaulinio masto uždavinių.

Įveikti krizę reiškia žengti į naują ekonomikos vystymosi etapą. Kad mums ir ateities kartoms ir toliau būtų užtikrinta aukšta sveiko gyvenimo kokybė, pagrįsta Europos unikaliu socialiniu modeliu, turime nedelsdami imtis veiksmų. Mums reikalinga strategija, kad ES ūkis taptų pažangus, tvarus ir integracinis, taip pat būtų užtikrintas aukštas užimtumo lygis, našumas ir socialinė sanglauda. Tokia yra 2020 m. Europos strategija. Tai visoms valstybėms narėms parengta darbotvarkė, kurioje atsižvelgiama į skirtingus poreikius, skirtingą šalių pradinę padėtį ir nacionalinius ypatumus, kad būtų skatinamas visų ūkių augimas.

2. PAŽANGUS, TVARUS IR INTEGRACINIS AUGIMAS

Kokios Europos norime 2020-aisiais?

2020 m. Europos strategijos pagrindas turėtų būti trys prioritetai¹:

- pažangus augimas – žiniomis ir inovacijomis pagrįsto ūkio vystymas.
- Tvarus augimas – tausiau išteklius naudojančio, ekologiškesnio ir konkurencingesnio ūkio skatinimas.
- Integracinis augimas – didelio užimtumo ūkio, kuriame užtikrinta ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda, skatinimas.

Šie prioritetai papildo vienas kitą; tai XXI amžiaus Europos socialinės rinkos ekonomikos vizija.

Kad būtų dedamos pastangos ir daroma pažanga reikiama linkme, laikomasi bendros nuomonės, kad ES turėtų bendrai susitarti dėl riboto skaičiaus pagrindinių tikslų, įgyvendintinų iki 2020 m. Šie tikslai turėtų atspindėti pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo temą. Turi būti užtikrinta galimybė vertinti šių tikslų įgyvendinimo pažangą, jais turi būti atsižvelgta į skirtingą valstybių narių padėtį, jie turi būti pagrįsti pakankamai patikimais palyginti skirtingais duomenimis. Pagal šiuos reikalavimus atrinkti šie tikslai – juos būtina sėkmingai įgyvendinti iki 2020 m.:

- 20–64 metų amžiaus gyventojų užimtumas turėtų išaugti nuo 69 % iki bent 75 %, didinant moterų ir vyresnio amžiaus žmonių užimtumą, taip pat labiau integruojant migrantus į darbo rinką;
- šiuo metu Europa siekia investuoti 3 % BVP į MTTP. Iškelus šį tikslą pavyko atkreipti dėmesį, kad ir privatus, ir viešasis sektorius turi investuoti į MTTP, tačiau tokiu tikslu dėmesys sutelkiamas į įnašą, o ne į poveikį. Būtina sudaryti geresnes MTTP sąlygas privačiam sektoriui ES – to bus siekiama įvairiomis šioje strategijoje pasiūlytomis priemonėmis. Taip pat aišku, kad jei sujungtume išlaidas MTTP ir inovacijoms, išplėstume

¹ Šios temos per Komisijos atliktą viešąją konsultaciją sulaukė didelio palaikymo. Informacijos apie nuomones, išreikštas per konsultaciją, galima rasti adresu http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm.

šių išlaidų aprėpti, o tai aktualu įmonių veiklai ir darbo našumo skatinimui. Komisija siūlo išlaikyti 3 % tikslą ir rengia rodiklį, kuris atspindėtų MTTP ir inovacijų intensyvumą;

- šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, palyginti su dešimtojo dešimtmečio lygiu, sumažinti bent 20 %, arba, jei sąlygų² laikomasi, sumažinti 30 %; siekti, kad galutinio energijos suvartojimo atžvilgiu energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių dalis būtų padidinta iki 20 %; ir 20 % padidinti energijos vartojimo efektyvumą;
- išsilavinimo tikslas, kuriuo sprendžiama mokyklos nebaigusių asmenų problema: tokių asmenų turėtų sumažėti nuo 15 % iki 10 %, o 30–34 metų gyventojų, turinčių aukštąjį išsilavinimą, 2020 m. turėtų padaugėti nuo 31 % iki bent 40 %;
- europiečių, gyvenančių žemiau nacionalinės skurdo ribos skaičius turėtų būti sumažintas 25 % – 20 mln. mažiau žmonių būtų ant skurdo ribos³.

Šie tikslai yra tarpusavyje susiję. Pavyzdžiui, dėl geresnio išsilavinimo atsiranda daugiau galimybių įsidarbinti, o didėjant užimtumui mažinamas skurdas. Didesnis mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros pajėgumas, inovacijų skatinimas visuose ūkio sektoriuose ir tausesnis išteklių naudojimas padės didinti konkurencingumą ir skatinti naujų darbo vietų kūrimą. Investicijos į mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančias technologijas padės apsaugoti mūsų aplinką, kovoti su klimato kaita ir kurti naujas įmones ir darbo vietas. Šiems tikslams turėtų būti skirtas visų mūsų dėmesys. Siekdami keisti požiūrį ir praktiką ES, kad įgyvendindami šiuos tikslus pasiektume rezultatų, turime pasitelkti tvirtą vadovavimą, įsipareigojimą ir veiksmingą įgyvendinimo mechanizmą.

Šie tikslai yra pavyzdiniai, tačiau ne baigtiniai. Jie atspindi Komisijos bendrą nuomonę, kokią ES, atsižvelgiant į svarbiausius kriterijus, ji norėtų matyti 2020 m. Šie tikslai nėra pagrįsti požiūriu „viena taisyklė visiems atvejams“. Kiekviena valstybė narė yra skirtinga, o 27 valstybes nars turinti ES yra kur kas įvairesnė nei prieš dešimtmetį. Komisija mano, kad, neatsižvelgiant į išsivystymo ir gyvenimo lygį, siūlomi tikslai yra aktualūs visoms, ir naujosioms, ir senosioms valstybėms narėms. Investicijos į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, inovacijas, švietimą ir mažai išteklių naudojančias technologijas duos naudos tradiciniams ūkio sektoriams, kaimo vietovėms, taip pat daug įgūdžių reikalaujantiems arba paslaugų ūkiams. Tai sustiprins ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą. Siekdama užtikrinti, kad kiekviena valstybė narė 2020 m. Europos strategiją pritaikytų prie savo konkrečios padėties, Komisija šiuos ES tikslus siūlo paversti nacionaliniais tikslais ir gairėmis, kuriuose būtų atsižvelgta į kiekvienos valstybės narės dabartinę padėtį ir jos užmojus įgyvendinti šiuos tikslus kartu su kitomis ES valstybėmis narėmis. Valstybių narių veiksmams papildyti Komisija pasiūlys įvairių plačių užmojų ES lygio veiksmų, kad ES augimui ateityje būtų paklotas naujas, tvaresnis pagrindas. ES ir šalių pastangos turėtų papildyti vienos kitas.

Pažangus augimas – žiniomis ir inovacijomis pagrįstas ūkis

Pažangus augimas reiškia stiprinti žinias ir inovacijas – ateities augimo varomąją jėgą. Tam būtina gerinti mūsų švietimo kokybę, stiprinti mūsų mokslinių tyrimų rezultatus, skatinti inovacijų ir žinių

² 2009 m. gruodžio 10–11 d. posėdžiavusi Europos Vadovų Taryba priėjo prie išvados, kad siekdama visuotinio ir išsamaus susitarimo laikotarpiui po 2012 m. ES pakartoja savo pasiūlymą – iki 2020 m. 30 % sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį, palyginti su 1990 m. lygiais, su sąlyga, kad kitos išsivysčiusios šalys irgi įsipareigos siekti panašaus išmetamųjų teršalų sumažinimo ir kad besivystančios šalys tinkamai prisidės atsižvelgdamos į savo įsipareigojimus bei atitinkamus pajėgumus.

³ Nustatyta nacionalinė skurdo riba yra 60 % vidurinių disponuojamųjų pajamų valstybėse narėse.

perdavimą Sąjungoje, iki galo išnaudoti informacines ir ryšių technologijas, užtikrinti, kad novatoriškos idėjos virstų novatoriškomis prekėmis ir paslaugomis, kurios skatintų augimą, kokybiškas darbo vietas ir padėtų spręsti Europos ir pasaulio socialinius uždavinius. Tačiau, kad būtų sėkmingai įgyvendinti, šie tikslai turi būti derinami su verslumu, finansais, dėmesiu vartotojų poreikiams ir rinkos galimybėmis.

Europa turi imtis veiksmų:

- Inovacijos. Išlaidos MTTP Europoje nesiekia 2 %, palyginti su 2,6 % JAV ir 3,4 % Japonijoje – daugiausia dėl mažesnių privačių investicijų. Svarbu ne tik tai, kokios absoliučios sumos išleistos MTTP – Europa dėmesį turi sutelkti į išlaidų moksliniams tyrimams poveikį ir sudėtį, taip pat ES sudaryti geresnes MTTP sąlygas privačiam sektoriui. Mūsų pažangių technologijų įmonių skaičius gerokai mažesnis, palyginti su JAV; tuo galima paaiškinti pusę mūsų atotrūkio nuo JAV.
- Švietimas, mokymas ir mokymasis visą gyvenimą. Ketvirtadalio moksleivių skaitymo įgūdžiai yra prasti, vienas iš septynių jaunuolių per anksti pasitraukia iš švietimo ir mokymo sistemos. 50 % asmenų įgyja vidutinio lygio kvalifikaciją, tačiau dažnai ji neatitinka darbo rinkos poreikių. Vos vienas iš trijų 25–34 metų žmonių Europoje turi universitetinį išsilavinimą, palyginti su 40 % JAV ir 50 % Japonijoje. Pagal Šanchajaus indeksą tik du Europos universitetai yra geriausių pasaulio universitetų dvidešimtuose.
- Skaitmeninė visuomenė. Pasaulinė informacinių ir ryšių technologijų paklausa vertinama 2 000 mlrd. EUR, tačiau Europos įmonėms tenka tik ketvirtis šios rinkos. Europa taip pat atsilieka sparčiojo interneto srityje, ypač kaimo vietovėse, o tai trukdo kurti naujoves, žinių sklaidimo internetu srityje ir prekių bei paslaugų platinimo internetu srityje.

Veiksmams pagal šį prioritetą bus atskleisti Europos gebėjimai diegti inovacijas, pasiekta geresnių rezultatų švietimo srityje, pagerinta mokslo įstaigų kokybė ir rezultatai, išnaudojama skaitmeninės visuomenės teikiama ekonominė ir socialinė nauda. Šios politikos kryptys turėtų būti įgyvendinamos regioniniu, nacionaliniu ir ES lygmeniu.

Pavyzdinė iniciatyva „Inovacijų sąjunga“

Tikslas – perorientuoti MTTP ir inovacijų politiką ir sutelkti dėmesį į mūsų visuomenei svarbius tokius uždavinius kaip klimato kaita, energetika, tausiai naudojami išteklių, sveikata ir demografiniai pokyčiai. Turėtų būti sustiprinta kiekviena inovacijų grandinės grandis – nuo fundamentinių mokslinių tyrimų iki komercinimo.

ES lygmeniu Komisija sieks:

- kad būtų užbaigtas Europos mokslinių tyrimų erdvės kūrimas, parengti strateginių mokslinių tyrimų darbotvarkę, kuria daugiausia dėmesio skiriama tokiems uždaviniams kaip energetinis saugumas, transportas, klimato kaita, tausūs išteklių naudojimas, sveikata ir senėjanti visuomenė, ekologiški gamybos metodai ir žemėtvarka, ir sustiprinti bendrą valstybių narių ir regionų programų rengimą;
- sudaryti geresnes pagrindines sąlygas įmonių novatoriškumui skatinti (pvz., sukurti bendrą ES patentą ir specializuotą patentų teisumą, modernizuoti autorių teisių ir prekių ženklų sistemą, sudaryti geresnes sąlygas MVĮ naudotis intelektinės nuosavybės teisėmis, paspartinti sąveikųjų standartų kūrimą; sudaryti geresnes sąlygas naudotis kapitalu ir iki galo išnaudoti su paklausa susijusią politiką, pvz., pasitelkiant viešojo pirkimo ir pažangaus reguliavimo priemones);

- užmegzti ES ir valstybių narių Europos inovacijų partnerystę, kad būtų sparčiau kuriamos ir naudojamos technologijos, būtinos nustatytiems uždaviniams spręsti. Pirmieji uždaviniai: iki 2020 m. sukurti ekologišką ekonomiką, kurti Europos pramonei ateityje formuoti reikalingas svarbiausias pažangiąsias technologijas ir technologijas, padedančias vyresniems žmonėms užtikrinti nepriklausomą ir aktyvų socialinį gyvenimą;
- sustiprinti ES priemones ir toliau didinti jų poveikį siekiant remti inovaciją (pvz., struktūriniai fondai, kaimo plėtros fondai, MTTP bendroji programa, Konkurencingumo ir inovacijų programa, Europos strateginis energetikos technologijų planas), taip pat siekti glaudesnio bendradarbiavimo su EIB, supaprastinti administracines procedūras, kad būtų lengviau gauti finansavimą, visų pirma MVI, itin dinamiškoms įmonėms sukurti naujoviškus paskatų mechanizmus, susietus su anglies dioksido rinka;
- skatinti žinių partnerystę ir stiprinti švietimo, verslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų ryšius, taip pat pasitelkiant Europos technologijų institutą, ir skatinti verslumą remiant neseniai įsteigtas pažangias bendroves.

Nacionaliniu lygmeniu valstybės narės turės:

- pertvarkyti nacionalines ir (regionines) MTTP ir inovacijų sistemas, kad būtų skatinama kompetencija ir pažangi specializacija, stiprinti universitetų, mokslinių tyrimų centrų ir įmonių bendradarbiavimą, įgyvendinti bendras programas ir stiprinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą srityse, kuriose ES kuria pridėtinę vertę, atitinkamai priderinti finansavimo procedūras ir užtikrinti technologijų sklaidą visoje ES teritorijoje;
- užtikrinti pakankamą mokslo, matematikos ir inžinerijos absolventų skaičių, mokyklų mokymo programose dėmesį sutelkti į kūrybiškumą, naujoves ir verslumą;
- nustatyti išlaidų žinioms prioritetus, taip pat pasitelkti mokesčių lengvatas ir kitas finansines priemones didesnėms privačioms investicijoms į MTTP skatinti.

Pavyzdinė iniciatyva „Judus jaunimas“

Tikslas – siekti geresnių Europos aukštojo mokslo įstaigų rezultatų ir stiprinti jų tarptautinį patrauklumą, gerinti visų lygių mokymo ir švietimo kokybę ES, derinant kompetenciją ir lygias galimybes, skatinant studentų ir stažuotojų judumą, ir gerinti jaunimo užimtumo padėtį.

ES lygmeniu Komisija sieks:

- integruoti ir sustiprinti ES judumo, universitetų ir mokslininkų programas (*Erasmus*, *Erasmus Mundus*, *Tempus* ir *Marie Curie*) ir jas susieti su nacionalinėmis programomis ir ištekliais;
- sparčiau modernizuoti aukštąjį mokslą (mokymo programos, valdymas ir finansavimas), taip pat nustatant universitetų rezultatų ir švietimo veiklos rezultatų standartus pasauliniame kontekste;
- tirti būdus, kaip judumo programomis skatinti jaunų specialistų verslumą;
- skatinti neformalių ir savišvietos būdu įgytų kvalifikacijų pripažinimą;
- parengti Jaunimo užimtumo sistemą, kurioje būtų nustatytos politikos kryptys jaunimo nedarbui mažinti: kartu su valstybėmis narėmis ir socialiniais partneriais skatinti jaunimo integraciją į darbo rinką rengiant gamybinę praktiką, stažuotes ar suteikiant kitokio pobūdžio darbo patirtį, įskaitant EURES darbo skelbimų sistemą, kuria siekiama didinti jaunimo galimybes sudarant palankesnes judumo sąlygas visoje ES.

Nacionaliniu lygmeniu valstybės narės turės:

- užtikrinti deramas investicijas į švietimo ir mokymo sistemas visais lygmenimis (nuo darželių iki aukštųjų mokyklų);
- gerinti švietimo rezultatus, kiekvienam segmentui (darželis, pradinė, vidurinė, profesinė ir aukštoji mokykla) parengti integruotą metodą, kuris aprėptų pagrindinius gebėjimus ir kuriuo būtų siekiama sumažinti mokyklų nebaigusių asmenų skaičių;

- didinti švietimo sistemų atvirumą ir tinkamumą kuriant nacionalines kvalifikacijų sistemas ir geriau pritaikant įgytas kvalifikacijas prie darbo rinkos poreikių.
- jaunimo integraciją į darbo rinką skatinti integruotais veiksmais, apimančiais pvz., profesinį orientavimą, konsultacijas ir gamybinę praktiką.

Pavyzdinė iniciatyva „Europos skaitmeninė darbotvarkė“

Tikslas – siekti, kad bendra skaitmeninė rinka, pagrįsta sparčiu ir itin sparčiu internetu ir sąveikiomis taikomosiomis programomis, duotų tvarios ekonominės ir socialinės naudos, padėtų pasiekti iškelto tikslo, kad iki 2013 m. visi galėtų naudotis plačiajuosčiu internetu, ir leistų naudotis dar spartesniu internetu (greitis viršija 30 Mbps) iki 2020 m., taip pat siekti, kad 50 % ar daugiau Europos namų ūkių naudotųsi spartesniu už 100 Mbps interneto ryšiu.

ES lygmeniu Komisija sieks:

- parengti stabilų teisinį pagrindą, kuriuo būtų skatinamos investicijos į atvirą ir konkurencingą spartaus interneto infrastruktūrą ir susijusias paslaugas;
- parengti veiksmingą dažnių spektro politiką;
- sudaryti palankesnes sąlygas naudoti ES struktūrinius fondus šiai darbotvarkei įgyvendinti;
- sukurti tikrą bendrą interneto turinio ir paslaugų rinką (t. y. tarpvalstybinės ir saugios interneto paslaugos ir skaitmeninio turinio rinkos, kuriose užtikrintas pasitikėjimas, subalansuota reglamentavimo sistema, pagal kurią nustatytas aiškus nuosavybės teisių režimas, skatinamos daugiateritorės licencijos, tinkama teisių turėtojų apsauga ir honorarai, aktyvi parama turtingam Europos kultūriniam paveldui skaitmeninti) ir sieks formuoti pasaulinį interneto valdymą;
- pertvarkyti mokslinių tyrimų ir inovacijų fondus, teikti didesnę paramą IRT srityje, kad Europos technologijos būtų įtvirtintos pagrindinėse strateginėse srityse, sudaryti sąlygas, kad sparčiai augančios MVĮ užimtų pirmaujančias pozicijas besiformuojančios ekonomikos šalyse, ir skatinti IRT inovacijas visuose verslo sektoriuose;
- skatinti visus Europos piliečius naudotis internetu ir įsisavinti tokius įgūdžius, visų pirma imantis veiksmų, kuriais remiamas skaitmeninis raštingumas ir interneto pasiekiamumas.

Nacionaliniu lygmeniu valstybės narės turės:

- rengti sparčiojo interneto veiklos strategijas, ir sritims, kuriose trūksta privačių investicijų, skirti viešąjį finansavimą, įskaitant struktūrinių fondų lėšas;
- sukurti teisinį pagrindą viešiesiems darbams derinti, kad būtų sumažintos tinklo plėtojimo išlaidos;
- skatinti teikti šiuolaikiškas ir patogias interneto paslaugas ir jomis naudotis (pvz., e. valdžia, internetinės sveikatos paslaugos, pažangus namas, skaitmeniniai įgūdžiai, saugumas).

Tvarus augimas – tausiau išteklius naudojančio, ekologiškesnio ir konkurencingesnio ūkio skatinimas

Tvarus augimas reiškia kurti tausiai išteklius naudojančią, tvarų ir konkurencingą ūkį, išnaudoti Europos pirmaujančias pozicijas kuriant naujus procesus ir technologijas, įskaitant ekologiškas technologijas, spartinti pažangiųjų tinklų plėtojimą pasitelkiant IRT, išnaudoti ES masto tinklus ir stiprinti mūsų įmonių, visų pirma gamybos sektoriaus ir MVĮ, konkurencinius pranašumus, taip pat padedant vartotojams tinkamai vertinti tausų išteklių naudojimą. Toks požiūris padės ES klestėti mažai anglies dioksido išskiriančiame ir ribotų išteklių pasaulyje, taip pat bus užtikrinta, kad

aplinkos būklė neblogėtų, nenyktų biologinė įvairovė ir ištekliai nebūtų naudojami netvariai. Tai padės palaikyti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą.

Europa turi imtis veiksmų:

- Konkurencingumas. ES klestėjo dėl prekybos, eksporto visame pasaulyje ir žaliavų bei gatavų prekių importo. Dėl didesnio spaudimo eksporto rinkose ir įvairių žaliavų stokos turime didinti konkurencingumą mūsų pagrindinių prekybos partnerių atžvilgiu, siekdami didesnio darbo našumo. Turėsime spręsti santykinio konkurencingumo euro zonoje ir visoje ES problemą. ES dažniausia buvo ekologiškų sprendimų iniciatorė, tačiau užimamai pozicijai pavojų kelia pagrindiniai konkurentai – Kinija ir Šiaurės Amerika. ES turėtų išlaikyti pirmaujančias pozicijas ekologiškų technologijų rinkoje, kad būtų užtikrintas tausaus išteklių naudojimas visuose ūkio sektoriuose, taip pat šalinamos kliūtys pagrindinių tinklų infrastruktūroje ir taip didinamas mūsų pramonės konkurencingumas.
- Kova su klimato kaita. Kad pasiektume klimato kaitos tikslus, kitą dešimtmetį išmetamųjų teršalų kiekį turime mažinti daug sparčiau nei per praėjusį dešimtmetį ir iki galo išnaudoti naujų technologijų – anglies dioksido surinkimo ir anglies sekvestravimo – teikiamas galimybes. Tausiau naudodami išteklius galėtume smarkiai sumažinti išmetamų teršalų kiekį, sutaupyti lėšų ir paskatinti ekonomikos augimą. Tai aktualu visiems, ne tik daug išmetamųjų teršalų išskiriantiems ūkio sektoriams. Taip pat turime siekti, kad mūsų ūkiai būtų atsparesni klimato kaitos keliamiems pavojams, ir stiprinti stichinių nelaimių prevencijos ir reagavimo į jas pajėgumus.
- Švari ir efektyviai naudojama energija. Pasiekę energetikos srities tikslus, 2020 m. naftos ir dujų importui išleistume 60 mlrd. EUR mažiau. Tai ne tik sutaupytos lėšos; tai itin svarbu mūsų energetiniam saugumui. Dėl tolesnės pažangos energetikos vidaus rinkoje BVP padidėtų nuo 0,6 % iki 0,8 %. Siekdami ES tikslo, kad 20 % visos suvartojamos energijos būtų energija iš atsinaujinančiųjų išteklių, galėtume sukurti 600 000 naujų darbo vietų ES. Jei pavyktų padidinti energijos vartojimo efektyvumą 20 %, galėtume sukurti daugiau kaip 1 mln. naujų darbo vietų.

Įgyvendindami veiksmus pagal šį prioritetą teršalų mažinimo įsipareigojimus turėsime vykdyti siekdami didžiausios naudos ir patirdami mažiausias išlaidas, taip pat skleisdami naujoviškus technologinius sprendimus. Be to, turėtume atsieti augimą nuo energijos vartojimo ir tapti tausiau išteklius naudojančiu ūkiu – tai Europai ne tik suteiktų konkurencinį pranašumą, bet ir sumažintų priklausomybę nuo žaliavų ir prekių iš užsienio.

Pavyzdinė iniciatyva. „Tausiai išteklius naudojanti Europa“

Tikslas – remti perėjimą prie tausiai išteklius naudojančio ir mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ūkio, tausiai naudojančio visus išteklius. Sieksime atsieti mūsų ekonomikos augimą nuo išteklių naudojimo ir energijos vartojimo, sumažinti išmetamo CO₂ kiekį, stiprinti konkurencingumą ir skatinti didesnę energetinį saugumą.

ES lygmeniu Komisija sieks:

- sutelkti ES finansines priemones (pvz., kaimo plėtros, struktūrinius fondus, MTTP bendrąją programą, transeuropinius tinklus, EIB) siekdama nuoseklios finansavimo strategijos, pagal kurią būtų sutelktos ES ir nacionalinės viešojo sektoriaus ir privataus sektoriaus lėšos;

- įtvirtinti pagrindą, kad būtų naudojamos rinka pagrįstos priemonės (pvz., prekyba apyvartiniais taršos leidimais, energijos mokesčių peržiūra, valstybės pagalbos sistema, skatinama plačiau pasitelkti ekologišką viešąjį pirkimą);
- teikti pasiūlymus, kaip modernizuoti transporto sektorių ir pasiekti, kad jame būtų išskiriama kuo mažiau anglies, taip didinant konkurencingumą. Šio tikslo galima siekti pasitelkiant įvairias priemones, pvz., elektros mobilumo tinklo infrastruktūros ankstyvas panaudojimas, pažangus energijos srautų valdymas, tobulesnė logistikos sistema, kelių transporto priemonių, aviacijos ir jūrų sektoriaus išmetamų CO₂ teršalų mažinimas, įskaitant svarbiausią Europos ekologiško automobilio iniciatyvą, kuria bus skatinamos naujos technologijos, įskaitant elektra varomus ir hibridinius automobilius, pasitelkiant mokslinius tyrimus, nustatant bendrus standartus ir plėtojant būtiną pagalbinę infrastruktūrą;
- sparčiau įgyvendinti strateginius projektus, kurių europinė pridėtinė vertė sprendžiant didžiausių spūsčių, visų pirma sienų perėjimo punktuose ir pagrindiniuose mišraus transporto mazguose (miestai, uostai, logistikos centrai), problemas yra didžiausia;
- užbaigti kurti vidaus energetikos rinką ir įgyvendinti strateginį energetikos technologijų planą; prioritetu taip pat būtų laikomas atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimo skatinimas bendrojoje rinkoje;
- parengti iniciatyvą, pagal kurią būtų atnaujinti Europos tinklai, įskaitant transeuropinius energijos tinklus, kad būtų pereita prie visą Europą aprėpiančių tinklų, pažangiųjų tinklų ir jungčių, visų pirma į tinklą integruojant atsinaujinančiuosius energijos išteklius (iš struktūrinių fondų ir EIB paramos lėšų). Taip pat būtų skatinami ES didelės strateginės svarbos infrastruktūros projektai Baltijos jūros, Balkanų šalių, Viduržemio jūros ir Eurazijos regionuose;
- priimti ir įgyvendinti peržiūrėtą Efektyvesnio energijos vartojimo veiksmų planą ir skatinti svarbią išteklių efektyvumo programą (teikiant paramą MVĮ ir namų ūkiams) pasitelkiant struktūrinius ar kitus fondus, kad būtų išnaudojamos naujos finansavimo galimybės taikant labai sėkmingus naujoviškus investicijų schemų modelius; tokiu būdu būtų skatinami vartojimo ir gamybos modelių pokyčiai;
- parengti struktūrinių ir technologinių pokyčių, kurie leistų pereiti prie mažai anglies dioksido išskiriančio, tausiai išteklius naudojančio ir klimato pokyčiams atsparaus ūkio iki 2050 m., viziją, kurios laikydamosi ES galėtų pasiekti išmetamų teršalų mažinimo tikslus; tam reikalinga stichinių nelaimių prevencija ir reagavimas į jas, būtina išnaudoti sanglaudos, žemės ūkio, kaimo plėtros ir jūrų politikos įnašą kovojant su klimato kaite, visų pirma priimant tausesniu išteklių naudojimu pagrįstas priemones, kuriomis taip pat būtų užtikrinamos geresnės visuotinio aprūpinimo maistu sąlygos.

Nacionaliniu lygmeniu valstybės narės turės:

- laipsniškai panaikinti subsidijas, kuriomis daroma žala aplinkai, išskyrus subsidijas socialiniai remtiniams žmonėms;
- taikyti tokias rinka pagrįstas priemones, kaip mokesstinės paskatos ir viešasis pirkimas, kad būtų priderinti gamybos ir vartojimo metodai;
- plėtoti pažangią, naujovišką ir visiškai tarpusavyje susietą transporto ir energijos infrastruktūrą ir iki galo išnaudoti IRT;
- užtikrinti, kad būtų derinamas ES transporto sistemos efektyvumą bendrai didinančių ES pagrindiniam tinklui priklausančių infrastruktūros projektų įgyvendinimas;
- sutelkti dėmesį į transporto politikos miestų aspektą, nes būtent miestuose išmetama daugiausia teršalų ir susidaro daugiausia spūsčių;
- energijos ir išteklių naudojimui mažinti pasitelkti reguliavimo priemones, pastatų energetinio naudingumo standartus ir tokias rinka pagrįstas priemones, kaip apmokestinimas, subsidijos ir viešasis pirkimas, ir struktūrinių fondų lėšas investuoti į efektyviau energiją vartojančius viešuosius pastatus ir efektyvesnį atliekų perdirbimą;
- suteikti paskatų taikyti IRT naudojimui pagrįstas energijos taupymo priemones, kurios padėtų didinti energijos vartojimo efektyvumą daug energijos naudojančiuose sektoriuose.

Pavyzdinė iniciatyva „Globalizacijos erai pritaikyta pramonės politika“

Ekonominė krizė sudavė skaudų smūgį pramonei ir ypač MVI; visi sektoriai sprendžia sudėtingus globalizacijos uždavinius ir ieško būdų, kaip priderinti gamybos procesus ir produktus prie mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ūkio. Tokių problemų poveikis skirtingiems sektoriams bus nevienodas: kai kuriems reikės keisti veiklos pobūdį, kitiems tai atvers naujų veiklos galimybių. Komisija glaudžiai bendradarbiaus su skirtingų sektorių suinteresuotosiomis šalimis (verslo, profesinių sąjungų, akademinės bendruomenės, NVO, vartotojų organizacijų) ir parengs šiuolaikinės pramonės politikos pagrindą, kuriuo bus remiamas verslumas, teikiama pagalba pramonės sektoriams pasirengti spręsti šiuos uždavinius, skatinti Europos pirminės gamybos, apdirbamosios pramonės ir paslaugų sektoriaus konkurencingumą ir padėti jiems pasinaudoti globalizacijos ir tausaus ūkio teikiamais privalumais. Į minėtą pagrindą bus įtraukti visi vis labiau tarptautine tampančios vertės grandinės aspektai: nuo galimybių gauti žaliavų iki paslaugų, teikiamų po pardavimo.

ES lygmeniu Komisija sieks:

- formuoti pramonės politiką, kuria būtų kuriamos geriausios sąlygos tvirtai, konkurencingai ir diversifikuotai pramoninei bazei išlaikyti ir plėtoti, taip pat teikiama parama apdirbamosios pramonės sektoriams, kad jie efektyviau vartotų energiją ir tausiau naudotų išteklius;
- parengti horizontalųjį pramonės politikos požiūrį, pagal kurį būtų numatyta skirtingų politikos priemonių (pažangusis reguliavimas, modernizuotas viešasis pirkimas, konkurencijos taisyklės ir standartų nustatymas);
- kurti geresnę verslo aplinką, visų pirma MVI, taip pat mažinti verslo sandorių sąnaudas Europoje, skatinti subjektų grupes ir sudaryti geresnes sąlygas gauti prieinamą finansavimą;
- skatinti sunkumų patiriančių sektorių restruktūrizavimą, kad jie pereitų prie veiklos, orientuotos į ateitį, sparčiai perkeliant igūdžius į besiformuojančius sparčiai augančius sektorius ir rinkas, pasitelkiant ES valstybės pagalbos priemonių režimą ir (arba) Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą;
- skatinti gamtinių išteklių naudojimą mažinančias technologijas ir gamybos metodus ir didinti investicijas į ES turimus gamtinius turtus;
- skatinti MVI internacionalizaciją;
- užtikrinti, kad visos Sąjungos pramonė, naudodamasi transporto ir logistikos tinklais, galėtų veiksmingai patekti į bendrąją rinką ir tarptautines rinkas;
- plėtoti veiksmingą kosmoso politiką, kad būtų sukurtos priemonės kai kuriems pagrindiniams pasaulinio masto uždaviniams spręsti ir įgyvendinti *Galileo* projektą ir Pasaulinę aplinkos ir saugumo stebėsenos sistemą (GMES);
- stiprinti Europos turizmo sektoriaus konkurencingumą;
- peržiūrėti reglamentus, kad būtų teikiama parama paslaugų ir apdirbamosios pramonės sektoriams tausiau naudoti išteklius, įskaitant efektyvesnį atliekų perdirbimą; tobulinti Europos standartų nustatymo būdus, kad Europos ir tarptautiniai standartai įtakos ilgalaikiam Europos pramonės konkurencingumui. Tam bus būtina skatinti svarbiausių pažangiųjų technologijų komercinimą ir įsisavinimą;
- atnaujinti ES strategiją, kuria siekiama didinti įmonių socialinę atsakomybę, kad būtų užtikrintas ilgalaikis darbuotojų ir vartotojų pasitikėjimas.

Nacionaliniu lygmeniu valstybės narės turės:

- kurti geresnę verslo aplinką, visų pirma pažangioms MVI, taip pat pasitelkiant viešojo sektoriaus pirkimą, kad būtų remiamos paskatos diegti inovacijas;
- sudaryti geresnes sąlygas užtikrinti intelektinės nuosavybės teisių įgyvendinimą;
- mažinti įmonėms tenkančią administracinę naštą ir gerinti su įmonėmis susijusių teisės aktų kokybę;

- glaudžiai bendradarbiauti su skirtingų sektorių suinteresuotosiomis šalimis (verslo, profesinių sąjungų, akademinės bendruomenės, NVO, vartotojų organizacijų), kad būtų nustatytos kliūtys, ir bendrai tirti, kaip palaikyti tvirtą pramonės ir žinių bazę ir užtikrinti, kad ES užimtų pirmaujančias pozicijas pasaulinio tvaraus vystymosi srityje.

Integracinis augimas – didelio užimtumo ūkis, kuriame užtikrinta ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda

Integracinis augimas reiškia suteikti žmonėms daugiau galios užtikrinant aukštą užimtumo lygį, investuojant į įgūdžius, kovojant su skurdu ir modernizuojant darbo rinkas, mokymo ir socialinės apsaugos sistemas, kad žmonės galėtų pasirengti pokyčiams ir juos valdyti, ir kurti solidaresnę visuomenę. Taip pat svarbu, kad ekonominio augimo privalumais galėtų būti pasinaudota visose Sąjungose dalyse, įskaitant atokiausius regionus, ir taip stiprinti teritorinę sanglaudą. Tikslas – užtikrinti, kad visi galėtų pasinaudoti galimybėmis bet kuriuo gyvenimo etapu. Europa turi iki galo išnaudoti savo darbo jėgos potencialą, kad galėtų spręsti gyventojų senėjimo ir nuožmesnės pasaulinės konkurencijos uždavinius. Lyčių lygybės skatinimo politika bus reikalinga siekiant didinti darbo jėgos aktyvumą ir taip skatinti augimą ir socialinę sanglaudą.

Europa turi imtis veiksmų:

- užimtumas. Dėl demografinių pokyčių mažėja darbo jėgos. Tik du trečdaliai mūsų darbingo amžiaus žmonių dirba, palyginti su daugiau negu 70 % JAV ir Japonijoje. Moterų ir vyresnio amžiaus žmonių užimtumo lygis itin žemas. Jaunimas itin skaudžiai nukentėjo dėl krizės – nedarbo lygis viršija 21 %. Kyla didelis pavojus, kad darbo rinkos užribyje esantys arba prastai darbo rinkoje integruoti asmenys iš viso bus iš jos išstumti.
- Įgūdžiai. Apie 80 mln. žmonių turi menkesnius nei pagrindiniai įgūdžiai arba pagrindinius įgūdžius, bet mokymusi visą gyvenimą daugiausia pasinaudoja labiau išsilavinę žmonės. Iki 2020 m. dar 16 mln. padaugės darbo vietų, kur reikės aukštą kvalifikaciją turinčių darbuotojų, o darbo vietų, kur užtenka žemos kvalifikacijos įgūdžių, poreikis sumažės 12 mln. Kad žmonių profesinė karjera truktų ilgiau, reikės suteikti galimybių įgyti naujų įgūdžių bet kuriuo gyvenimo etapu.
- Kova su skurdu. Dar iki krizės 80 mln. ES gyventojų buvo ant skurdo ribos. 19 mln. iš jų – vaikai; 8 % dirbančių žmonių neuždirba tiek, kad perkoptų skurdo ribą. Ypač pažeidžiami yra bedarbiai.

Pagal šį prioritetą reikės modernizuoti ir sustiprinti mūsų užimtumo, švietimo ir mokymo politiką ir socialinės apsaugos sistemas didinant užimtumą ir mažinant struktūrinį nedarbą, taip pat verslo bendruomenėje didinant įmonių socialinę atsakomybę. Šiuo atžvilgiu svarbu galimybės naudotis vaikų ir kitų išlaikytinių priežiūros paslaugomis. Svarbiausia – įgyvendinti lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyros principus ir suteikti žmonėms galimybių įgyti naujų įgūdžių, kad jie galėtų prisitaikyti prie naujų sąlygų ir prirėkus keisti profesiją. Daugiausia pastangų reikės dėti kovojant su skurdu ir socialine atskirtimi, mažinant nelygybę sveikatos priežiūros srityje, kad būtų užtikrinta, jog augimo naudą pajustų visi. Taip pat svarbu mūsų gebėjimai užtikrinti sveiką ir aktyvią senėjančią visuomenę, kad būtų užtikrinta socialinė sanglauda ir didesnis darbo našumas.

Pavyzdinė iniciatyva „Naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkė“

Tikslas – sudaryti sąlygas modernizuoti darbo rinkas, kad būtų didinamas užimtumo lygis ir užtikrinimas mūsų socialinių modelių tvarumas. Tai reiškia sudaryti geresnes sąlygas įgyti naujų įgūdžių, kurie leistų mūsų nūdienos ir ateities darbo jėgai prisitaikyti prie naujų sąlygų ir prirėkus keisti profesiją, mažinti nedarbą ir didinti darbo našumą.

ES lygmeniu Komisija sieks:

- kartu su Europos socialiniais partneriais apibrėžti ir įgyvendinti lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyros darbotvarkės antrą etapą, nustatyti būdus, kaip geriau valdyti ekonomines reformas, kovoti su nedarbu ir didinti užimtumo lygį;
- atsižvelgdama į pažangaus reglamentavimo principus priimti teisės aktų dėl kintančių darbo modelių (pvz., darbo laikas, komandiruoti darbuotojai), naujų pavojų darbuotojų sveikatai ir saugumui darbe rinkinį;
- sudaryti geresnes sąlygas judumui ES viduje ir jį skatinti, geriau derinti darbo jėgos pasiūlą su paklausa pasitelkiant deramą struktūrinių fondų, t. y. Europos socialinio fondo (ESF), finansinę paramą, taip pat skatinti į ateitį orientuotą ir visa apimančią darbo jėgos migracijos politiką, kuri padėtų lanksčiai reaguoti į darbo rinkų prioritetus ir poreikius;
- stiprinti socialinių partnerių gebėjimus ir iki galo visais ES lygmenimis (ES, nacionaliniu, regioniniu, sektorių, įmonių) išnaudoti socialinio dialogo potencialą sprendžiant problemas, skatinti glaudesnę darbo rinkos įstaigų, įskaitant valstybių narių įdarbinimo tarnybų, bendradarbiavimą;
- suteikti akstiną kurti strateginį bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje pagrindą, į kurią būtų įtrauktos visos suinteresuotosios šalys. Tai turėtų padėti įgyvendinti mokymosi visą gyvenimą principus (bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, socialiniais partneriais, ekspertais), taip pat kuriant lanksčius mokymosi modelius skirtinguose švietimo ir mokymo sektoriuose ir lygiuose, ir didinti profesinio mokymo patrauklumą. Turėtų būti surengtos konsultacijos su Europos lygmens socialiniais partneriais, siekiant, kad jie šioje srityje parengtų iniciatyvą;
- užtikrinti, kad kompetencijos, kurios būtinos norint toliau mokytis ir patekti į darbo rinką, būtų įgyjamos ir pripažįstamos visų bendrojo, profesinio, aukštojo ir suaugusiųjų mokymo sistemų, ir būtų parengta švietimo ir (arba) mokymo ir darbo bendra kalba ir veiklos priemonė: Europos įgūdžių, gebėjimų ir profesijų sistema.

Nacionaliniu lygmeniu valstybės narės turės:

- įgyvendinti nacionalinius lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyros metodo planus, kaip susitarta Europos Vadovų Taryboje, mažinti darbo rinkos segmentaciją ir sudaryti geresnes sąlygas keisti profesinę veiklą;
- peržiūrėti ir reguliariai stebėti mokesčių ir išmokų sistemų veiksmingumą, kad darbas būtų finansiškai patrauklus, ypač sutelkiant dėmesį į mažai kvalifikuotus asmenis, kartu šalinant priemones, kuriomis atgrasoma nuo savisamdos;
- skatinti naujas darbo ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros formas ir aktyvaus senėjimo politiką, didinti lyčių lygybę;
- skatinti veiksmingą socialinio dialogo rezultatų įgyvendinimą ir jį stebėti;
- kuriant nacionalines kvalifikacijų sistemas suteikti akstiną įgyvendinti Europos kvalifikacijų sistemą;
- užtikrinti, kad kompetencijos, įskaitant neformalias ir savišvietos būdu įgytas kvalifikacijas, kurios būtinos norint toliau mokytis ir patekti į darbo rinką, būtų įgyjamos ir pripažįstamos visų bendrojo, profesinio, aukštojo ir suaugusiųjų mokymo sistemų;
- skatinti švietimo ir (arba) mokymo sektoriaus partnerystę su darbo sektoriumi, taip pat įtraukiant socialinius partnerius į švietimo ir mokymo programų planavimą.

Pavyzdinė iniciatyva „Europos kovos su skurdu planas“

Tikslas – užtikrinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą remiantis patirtimi, įgyta per kovos su skurdu ir socialine atskirtimi metus, kad būtų didinamas informuotumas ir pripažintos žmonių, kenčiančių nuo skurdo ir socialinės atskirties, pagrindinės teisės, kad jie galėtų gyventi oriai ir aktyviai dalyvauti visuomenėje.

ES lygmeniu Komisija sieks:

- socialinės atskirties ir socialinės apsaugos klausimų atvirą derinimo metodą pertvarkyti į bendradarbiavimo, tarpusavio vertinimo ir keitimosi gerąja patirtimi platformą, metodą taip pat įtraukti į priemonę, kuria siekiama skatinti viešojo ir privataus sektoriaus dalyvių išsipareigojimą mažinti socialinę atskirtį, ir imtis konkrečių veiksmų, įskaitant tikslinę paramą iš struktūrinių fondų, t. y. iš ESF;
- kurti ir įgyvendinti programas, kuriomis skatinamos pažeidžiamiausių grupių socialinės inovacijos, visų pirma vargingoms bendruomenėms suteikiant novatorišką švietimą, mokymą ir užimtumo galimybių, kovoti su diskriminacija (pvz., neįgalųjų atžvilgiu) ir kurti naują migrantų integracijos darbotvarkę, kuria būtų siekiama padėti migrantams iki galo išnaudoti savo galimybes;
- įvertinti socialinės apsaugos ir pensijų sistemų tinkamumą ir tvarumą, nustatyti būdus, kaip gerinti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą.

Nacionaliniu lygmeniu valstybės narės turės:

- skatinti bendrą kolektyvinę ir individualią atsakomybę kovojant su skurdu ir socialine atskirtimi;
- parengti ir įgyvendinti specialias priemones, skirtas konkrečių rizikos grupių (pvz., vienišų tėvų šeimos, vyresnio amžiaus moterys, mažumos, romai, žmonės su negalia ir benamiai) problemoms spręsti;
- iki galo išnaudoti socialinės apsaugos ir pensijų sistemas, kad būtų užtikrintos remiamos pajamos ir galimybės naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis.

3. RYŠIAI, KURIŲ TRŪKSTA, IR KLIŪTYS

Kad būtų pasiekti strategijoje iškelti tikslai, turėtų būti pasitelktos visos ES politikos kryptys, priemonės, teisės aktai ir finansinės priemonės. Komisija ketina stiprinti tokias pagrindines politikos kryptis ir priemones kaip bendroji rinka, biudžetas ir ES išorės ekonomikos darbotvarkė, kad būtų sutelktas dėmesys 2020 m. Europos strategijos tikslams įgyvendinti. 2020 m. Europos strategijos neatskiriama dalis – veiklos pasiūlymai, kuriais užtikrinamas svarus įnašas.

3.1. XXI amžiaus bendroji rinka

Augimui skatinti ir naujoms darbo vietoms kurti būtina tvirtesnė, labiau integruota ir išplėsta bendroji rinka. Tačiau šiuo metu esama požymių, kad entuziazmas dėl bendrosios rinkos integracijos blėsta ir užleidžia vietą nusivylimui. Krizė paskatino ekonominį nacionalizmą. Dėl Komisijos akylumo ir valstybių narių bendro atsakomybės jausmo dezintegracijos tendencijai užkirstas kelias. Tačiau bendrosios rinkos projektui atgaivinti reikalingas naujas akstinas – tikras politinis išsipareigojimas sparčiai priimti toliau nurodytas iniciatyvas. Tokiam politiniam išsipareigojimui vykdyti reikės imtis įvairių priemonių, kad būtų pašalintos bendrosios rinkos spragos.

Kasdien verslo įmonės ir piliečiai susiduria su tarpvalstybinės veiklos kliūtimis, kurios liko nepašalintos net ir sukūrus bendrąją rinką. Suvokta, kad tinklai nėra pakankamai tarpusavyje sujungti ir kad bendrosios rinkos taisyklių vykdymas tebėra netolygus. Dažnai įmonės ir piliečiai dėl to paties sandorio vis dar susiduria su 27 skirtingomis teisės sistemomis. Mūsų įmonės kasdien

susiduria su fragmentacija ir nevienodomis taisyklėmis, o Kinijos, JAV ar Japonijos konkuruojančios įmonės gali pasinaudoti dideliu savo vidaus rinkų pajėgumu.

Bendroji rinka sumanyta tuo metu, kai dar nebuvo interneto, informacinės ir ryšių technologijos dar nebuvo tapusios viena svarbiausių augimo varomųjų jėgų, o paslaugos nebuvo svarbiausia Europos ūkio dalis. Atsirandančios naujos paslaugos (pvz., interneto turinys ir žiniasklaida, sveikatos priežiūra, pažangieji energijos skaitikliai) turi didelį potencialą, kurį Europa galės išnaudoti tik iki galo įveikusi fragmentaciją, dėl kurios šiuo metu stringa interneto turinio srautas, o vartotojai ir įmonės negali juo naudotis.

Kad bendroji rinka padėtų pasiekti 2020 m. Europos strategijos tikslus, būtinos tinkamai veikiančios ir gerai sujungtos rinkos, kuriose konkurencija ir vartotojai skatina augimą ir inovacijas. Atvira bendroji paslaugų rinka turi būti kuriama Paslaugų direktyvos pagrindu, tuo pačiu užtikrinant vartotojams teikiamų paslaugų kokybę. Iki galo įgyvendinus Paslaugų direktyvą, prekybos komercinėmis paslaugomis apimtis išaugtų 45 %, tiesioginių užsienio investicijų padidėtų 25 %, o BVP išaugtų 0,5–1,5 %.

Būtina sudaryti geresnes sąlygas MVĮ patekti į bendrąją rinką. Verslumą būtina skatinti konkrečiomis politikos iniciatyvomis, taip pat paprastinant bendrovių teisę (bankroto procedūros, privačių bendrovių įstatai ir kt.), ir iniciatyvomis, pagal kurias bankrutavę verslininkai galėtų iš naujo pradėti verslą. Piliečiams turi būti suteikta daugiau galių, kad jie galėtų aktyviai dalyvauti bendrojoje rinkoje. Tam būtina suteikti daugiau galimybių ir didinti pasitikėjimą pirkti prekes ir paslaugas užsienyje, visų pirma naudojantis internetu.

Įgyvendindama konkurencijos politiką Komisija užtikrins, kad bendroji rinka liktų atvira, įmonėms būtų išsaugotos vienodos sąlygos ir būtų kovojama su nacionaliniu protekcionizmu. Tačiau konkurencijos politika ir kitaip padės siekti 2020 m. Europos strategijos tikslų. Konkurencijos politika užtikrinama, kad rinkose būtų kuriama inovacijoms tinkama aplinka, pavyzdžiui, užtikrinant, kad nepiktnaudžiaujama patentais ir nuosavybės teisėmis. Užkertant kelią piktnaudžiavimui rinka ir įmonių susitarimams, kuriais pažeidžiama konkurencija, sudaromos palankios sąlygos diegti inovacijas. Įgyvendinant 2020 m. Europos strategijos tikslus valstybės pagalbos politikos įnašas galėtų būti didelis ir naudingas: rengiamos ir remiamos novatoriškesnių, efektyvesnių ir ekologiškesnių technologijų iniciatyvos, sudaromos palankesnės sąlygos gauti viešąją paramą investicijoms bei rizikos kapitalui, finansuojami moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra.

Kliūtims bendrojoje rinkoje šalinti Komisija siūlo šiuos veiksmus:

- stiprinti struktūras, kad bendrosios rinkos priemonės būtų įgyvendinamos laiku ir tinkamai, įskaitant Tinklų reglamentą, Paslaugų direktyvą ir finansinių rinkų ir priežiūros teisės aktų rinkinį, veiksmingai jas vykdyti, o kilus problemoms jas spręsti sparčiai;
- ryžtingai laikytis pažangaus reglamentavimo darbotvarkės, įskaitant platesnį reglamentų nei direktyvų naudojimą, pradėti esamų teisės aktų *ex-post* vertinimą, stebėti rinkas, mažinti administracinę naštą, šalinti mokesčių kliūtis, gerinti verslo aplinką, visų pirma MVĮ, ir remti verslumą;
- ES ir nacionalinius teisės aktus priderinti prie skaitmeninės eros, kad būtų skatinamas turinio platinimas, kartu užtikrinant didelį vartotojų ir įmonių pasitikėjimą. Tam būtina atnaujinti taisykles, susijusias su įsipareigojimu, garantijomis, pristatymu ir ginčų sprendimu;

- siekti, kad įmonės ir vartotojai patirtų mažiau išlaidų ir jiems būtų lengviau sudaryti sutartis su partneriais kitose ES šalyse, suvienodinant sutarčių su vartotojais pagrindą, rengiant ES pavyzdinių sutarčių sąlygas ir kuriant neprivalomą Europos sutarčių teisę;
- siekti, kad įmonės ir vartotojai patirtų mažiau išlaidų ir jiems būtų lengviau vykdyti sutartis, taip pat pripažinti kitų ES šalių teismų sprendimus ir dokumentus.

3.2. Investicijos į augimą: sanglaudos politika, ES biudžeto ir privačių lėšų sutelkimas

Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda liks 2020 m. Europos strategijos pagrindu, kad būtų sutelktos visos jėgos ir gebėjimai strategijos tikslams įgyvendinti. Sanglaudos politika ir struktūriniai fondai yra patys savaime svarbūs ir kartu yra pagrindinės priemonės pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo prioritetiniams tikslams valstybėse narėse įgyvendinti.

Finansų krizė padarė didelį poveikį Europos įmonių ir vyriausybių pajėgumui finansuoti investicijų ir inovacijų projektus. Kad būtų pasiekti 2020 m. Europos strategijos tikslai, būtina sukurti tokią reglamentavimo aplinką, kurioje finansų rinkos veiktų efektyviai ir saugiai. Europa visomis išgalėmis turi sutelkti finansinius išteklius, ieškoti naujų būdų, kaip derinti privačius ir viešuosius finansus, ir kurti naujoviškas priemones, įskaitant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę, reikalingoms investicijoms finansuoti. Europos investicijų bankas ir Europos investicijų fondas nacionaliniu lygmeniu jau vykdomas viešasis iniciatyvas ir schemas galėtų papildomai remti, kad užtikrintų „sėkmės“ ratą, kai inovacijos ir verslumas pelningai finansuojami nuo ankstyvųjų investicijų iki kotiravimo akcijų biržose.

Ilgalaikiai augimo prioritetai taip pat turės būti įtraukti į ES daugiametę finansinę struktūrą. Prioritetus, dėl kurių bus susitarta, Komisija ketina įtraukti į pasiūlymus dėl kitos daugiametės finansinės struktūros, kuri bus rengiama kitais metais. Turėtų būti diskutuojama ne tik apie skiriamų lėšų dydį, bet ir apie tai, kaip turėtų būti parengtos skirtingos finansavimo priemonės – struktūriniai fondai, žemės ūkio ir kaimo plėtros fondai, mokslinių tyrimų bendroji programa, konkurencingumo ir inovacijų programa – 2020 m. Europos strategijos tikslams įgyvendinti, kad poveikis būtų maksimalus, būtų užtikrintas efektyvumas ir ES pridėtinė vertė. Svarbu rasti būdų ES biudžeto poveikiui padidinti – net ir menkai padidinus poveikį, tinkamai paskirtos lėšos galėtų paskatinti grandininę reakciją.

Naujoviškoms finansavimo priemonėms, kad būtų pasiekti 2020 m. Europos strategijos tikslai, kurti Komisija siūlo šiuos veiksmus:

- iki galo išnaudoti galimybes didinti dabartinio ES biudžeto našumą ir veiksmingumą griežčiau nustatant prioritetus ir tinkamiau derinant ES išlaidas su 2020 m. Europos strategijos tikslais, kad būtų sprendžiama ES finansavimo priemonių (pvz., MTTP ir inovacijos, pagrindinės investicijos į tarpvalstybinių energijos ir transporto tinklų infrastruktūrą, mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančios technologijos) fragmentacijos problema. Reikėtų pasinaudoti galimybe peržiūrėti Finansinį reglamentą, kad būtų sukurtas naujoviškų finansinių priemonių potencialas, kartu užtikrinant racionalų finansų valdymą;
- kurti naujas finansavimo priemones, visų pirma bendradarbiaujant su EIB, EIF ir privačiu sektoriumi, kad būtų patenkinti įmonių poreikiai. Rengdama būsimą mokslinių tyrimų ir inovacijų planą Komisija derins iniciatyvą su EIB ir EIF, kad būtų sutelktas papildomas kapitalas inovacijas diegiančioms ir augančioms įmonėms finansuoti;

- sukurti tikrą veiksmingą Europos rizikos kapitalo rinką, sudarant palankesnes sąlygas įmonėms tiesiogiai patekti į kapitalo rinkas, ir tirti, kaip paskatinti privatų sektorių skirti lėšų veiklą pradedančioms įmonėms ir inovacijas diegiančioms MVĮ.

3.3. Mūsų išorės politikos priemonių taikymas

Visuotinis augimas atvers naujų galimybių Europos eksportuotojams ir sudarys konkurencines sąlygas importuoti pagrindines prekes. Dalyvaudami atvirose ir sąžiningose pasaulinėse rinkose, augimui Europoje skatinti turėsime pasitelkti visas išorės ekonomikos politikos priemones. Tai pasakytina apie įvairių vidaus politikos krypčių (pvz., energetikos, transporto, žemės ūkio, MTTP) išorės aspektus, tačiau labiausia taikytina prekybos ir tarptautinės makroekonomikos politikos derinimui. Geriausias būdas iki galo išnaudoti globalizacijos teikiamą naudą skatinant augimą ir užimtumą – kurti atvirą Europą, veikiančią taisyklėmis pagrįstu tarptautiniu pagrindu. Tuo pačiu ES turi veiksmingiau ginti savo pozicijas pasaulinėje arenoje, vadovauti didžiajam dvidešimtukui formuojant būsimą pasaulinę ekonomikos tvarką ir ginti Europos interesus pasitelkiant visas turimas priemones.

Per ateinančių dešimtmetį laukiamą augimą iš dalies skatins besiformuojančios ekonomikos šalių stiprėjanti vidurinė klasė ir jų įsigyjamos prekės ir paslaugos, kurių atžvilgiu Europos Sąjunga turi santykinį pranašumą. ES, kaip didžiausias prekybos blokas, klestėjimo siekia atsiverdama pasauliui ir atidžiai stebėdama kitų išsivysčiusių ar besiformuojančios ekonomikos šalių veiksmus, kad nuspėtų ateities tendencijas ar prisiderintų prie pokyčių.

Pagrindinis tikslas turėtų būti siekti, kad, dalyvaudama PPO veikloje ir imdamasi dvišalių veiksmų, garantuotų geresnes galimybes patekti į rinką ES įmonėms, įskaitant MVĮ, ir užtikrintų vienodas sąlygas mūsų išorės konkurentų atžvilgiu. Be to, turėtume sutelkti ir supaprastinti mūsų dialogus reglamentavimo klausimais, ypač tokiose naujose srityse kaip klimato kaita ir ekologiškas augimas, o, kur įmanoma, didinti pasaulinį poveikį skatinant lygiavertiškumą, esminių reglamentavimo klausimų abipusį pripažinimą ir konvergenciją, taip pat skatinti perimti mūsų taisykles ir standartus.

2020 m. Europos strategija svarbi ne tik pačioje ES; jos potencialas gali būti naudingas šalims kandidatėms ir kaimyninėms šalims ir joms padėti tvirčiau vykdyti reformas. Išplėsdami erdvę, kurioje būtų taikomos ES taisyklės, sukurtume naujų galimybių ir ES, ir kaimyninėms šalims.

Per ateinančius metus vienas iš pagrindinių tikslų bus įtvirtinti strateginius ryšius su besiformuojančios ekonomikos šalimis, aptarti bendrai rūpimus klausimus, skatinti reglamentavimą ir kitą veiklą, spręsti dvišalius klausimus. Tokie ryšiai turės būti pagrįsti lanksčia struktūra ir politine valia, o ne techniniais aspektais.

2010 m. Komisija parengs 2020 m. Europos prekybos strategiją, kurioje:

- dėmesys bus skirtas vykstančioms daugiašalėms ir dvišalėms prekybos deryboms, ypač turinčioms didžiausią ekonominį potencialą, užbaigti, taip pat siekiama geriau vykdyti esamus susitarimus, sutelkiant dėmesį į netarifinės prekybos kliūtis;
- bus iniciatyvų atverti prekybą tokiuose ateities sektoriuose kaip ekologiški produktai ir technologijos, pažangių technologijų prekės ir paslaugos, ir iniciatyvos dėl sričių, kuriose didelis augimas, tarptautinio standartizavimo;
- siūloma su pagrindiniais partneriais palaikyti aukšto lygio strateginį dialogą siekiant aptarti tokius strateginius klausimus kaip galimybės patekti į rinką, reglamentavimo sistema,

pasauliniai disbalansai, energetika ir klimato kaita, galimybė gauti žaliavų, kova su pasauliniu skurdu, švietimas ir vystymasis. Taip pat siekiama stiprinti Transatlantinę ekonominę tarybą su JAV, aukšto lygio dialogą ekonomikos klausimais su Kinija ir santykius su Japonija bei Rusija;

- nuo 2011 m. kasmet rengti ir prieš Europos Vadovų Tarybos pavasario posėdį teikti ataskaitą dėl prekybos ir investicijų kliūčių, kurioje taip pat būtų nustatyti būdai, kaip sudaryti geresnes patekimo į rinką sąlygas ir gerinti ES įmonių reglamentavimo aplinką.

ES yra pasaulinio masto veikėja ir rimtai žiūri į tarptautinio pobūdžio įsipareigojimus. Su besivystančiomis šalimis ji užmezgė tikrą partnerystę skurdui šalinti, augimui skatinti ir Tūkstantmečio vystymosi tikslams įgyvendinti. Ypač glaudūs santykiai palaikomi su Afrika, šiai glaudžiai partnerystei palaikyti ir ateityje turėsime dėti pastangų. Tai bus daroma bendrai imantis pastangų didinti vystymosi pagalbą, gerinti mūsų pagalbos programų efektyvumą veiksmingai padalijant darbus valstybėms narėms ir kitose Europos Sąjungos politikos kryptyse aiškiau apibrėžiant vystymosi tikslus.

4. ĮVEIKSIME KRIZĘ IMDAMIESI PIRMŲ ŽINGSNIŲ 2020 M. STRATEGIJAI ĮGYVENDINTI

Politikos priemonės ryžtingai ir plačiu mastu buvo pasitelktos krizei įveikti. Ten, kur buvo įmanoma, mokesčių politika buvo išplėstinio ir anticikliško pobūdžio; palūkanų normos rekordiškai sumažėjo, pirmą kartą tokia didelė parama skirta finansų sektoriaus likvidumui užtikrinti. Vyriausybės skyrė milžinišką paramą bankams suteikdamos garantijas, restruktūrizuodamos kapitalą ar iš balansų nurašydamos sumažėjusios vertės turtą; kitiems sektoriams pagalba skirta pagal laikiną išimtinę valstybės pagalbos sistemą. Visi šie veiksmai buvo ir tebėra pagrįsti. Tačiau tokios priemonės negali būti taikomos nuolat. Didelės valstybės skolos negali įsitvirtinti ilgam. 2020 m. Europos strategijos tikslų būtina siekti remiantis patikima biudžeto ir pinigų politikos priemonių nutraukimo strategija ir nutraukiant vyriausybių skiriamą tiesioginę paramą ūkio sektoriams, visų pirma finansų sektoriui. Šių skirtingų priemonių nutraukimo seka yra labai svarbi. Sustiprintas ūkio politikos derinimas, ypač euro zonoje, turėtų sudaryti sąlygas sėkmingai nutraukti paramos priemones pasaulio mastu.

4.1. Patikima paramos priemonių nutraukimo strategija

Atsižvelgiant į tebevyraujančią netikrumą dėl ekonomikos perspektyvos ir finansų sektoriaus pažeidžiamumą, paramos priemonės turėtų būti nutrauktos tik tada, kai nebeliks abejonių dėl ekonominio atsigavimo ir kai bus atkurtas finansų stabilumas⁴. Nutraukiant laikinas su krize susijusias priemones, reikėtų derinti ir atsižvelgti į tokių veiksnių neigiamą šalutinį poveikį kitoms valstybėms narėms ir į skirtingų politikos priemonių sąveiką. Nutraukus laikinų valstybės pagalbos priemonių taikymą, turėtų vėl būti griežtai laikomasi valstybės pagalbos taisyklių. Toks derinimo požiūris turėtų būti pagrįstas šiais principais:

- fiskalinės paskatos turėtų būti nutrauktos, kai tik atsiras stabilaus atsigavimo požymių. Tačiau pasirinktas laikas skirtingose valstybėse narėse gali nesutapti, todėl svarbu glaudžiai derinti ES lygmeniu;

⁴ 2009 m. gruodžio 10–11 d. posėdžiausios Europos Vadovų Tarybos išvados.

- trumpalaikės paramos priemonės nedarbui mažinti turėtų būti laipsniškai nutraukiamos, kai bus laikoma, kad BVP augimas įtvirtintas, o užimtumas, atsižvelgiant į įprastą inertiškumą, pradeda didėti;
- paramos sektoriams schemas turėtų būti nutrauktos, kai iš esmės laikoma, kad tikslai pasiekti, ir pernelyg ilgai nedelsiant, nes dėl jų patiriamos didelės biudžeto išlaidos ir jos gali turėti iškreipiamąjį poveikį bendrajai rinkai;
- parama finansavimui gauti turėtų būti tęsiama, kol atsiras aiškių ženklų, kad įmonių finansavimo sąlygos normalizavosi;
- paramos finansų sektoriui, ypač teikiamos vyriausybių garantijų schemomis, nutraukimas priklausys nuo bendros ūkio būklės ir ypač finansų sistemos stabilumo.

4.2. Finansų sistemos reforma

Trumpalaikis nepaprastai svarbus prioritetas – atkurti tvirtą, stabilų ir tinkamai veikiančią finansų sektorių, galintį teikti finansavimą realiajai ekonomikai. Tam būtina iki galo ir laiku įgyvendinti didžiojo dvidešimtuko posėdžiuose prisiimtus įsipareigojimus. Svarbiausia įgyvendinti penkis tikslus:

- įgyvendinti sutartas finansų sektoriaus priežiūros reformas;
- šalinti reglamentavimo spragas, didinti skaidrumą, stabilumą ir atskaitomybę, visų pirma išvestinių finansinių priemonių ir rinkos infrastruktūros atžvilgiu;
- baigti stiprinti atsargumo, apskaitos ir vartotojų apsaugos taisykles, jas sutraukus į vieną Europos taisyklių rinkinį, kuris būtų tinkamai taikomas visiems finansų sektoriaus dalyviams ir rinkoms;
- stiprinti finansų įstaigų valdymą, kad galėtume šalinti trūkumus, išryškėjusius per finansų krizę, geriau nustatydami pavojus ir užtikrindami geresnį valdymą;
- pradėti plačių užmojų politiką, kuri leistų ateityje užkirsti kelią galimoms finansų krizėms ir prireikus jas valdyti, kuria būtų atsižvelgta į ypatingą finansų sektoriaus atsakomybę dėl nūdienos krizės ir kuriai įgyvendinti reikalingas tinkamas finansų sektoriaus įnašas.

4.3. Pažangus ilgalaikį augimą skatinantis biudžeto konsolidavimas

Patikimi viešieji finansai yra būtini norint atkurti tvaraus augimo ir darbo vietų kūrimo sąlygas, tad mums reikalinga visa apimanti paramos priemonių nutraukimo strategija. Tam turėsime laipsniškai nutraukti per krizę taikytas trumpalaikes paramos priemones ir pradėti vidutinės trukmės ir ilgalaikes reformas, kuriomis būtų skatinamas viešųjų finansų tvarumas ir didinamas augimo potencialas.

Stabilumo ir augimo paktas yra tinkamas pagrindas, kuriuo remiantis galima įgyvendinti fiskalinių priemonių nutraukimo strategiją, o valstybės narės tokias strategijas rengia pagal stabilumo ir konvergencijos programas. Dauguma šalių fiskalinį konsolidavimą paprastai turėtų pradėti 2011 m. Iki 2013 m. šalių biudžeto deficitas turėtų būti sumažintas ir neviršyti 3 % BVP. Tačiau kai kuriose šalyse konsolidavimo etapas gali būti pradėtas anksčiau nei 2011 m., o tai reikštų, kad trumpalaikių paramos priemonių nutraukimas ir fiskalinis konsolidavimas būtų vykdomi tuo pačiu metu.

Siekdami remti ES augimo potencialą ir mūsų socialinių modelių tvarumą, viešųjų finansų konsolidavimui vadovaujantis Stabilumo ir augimo paktu būtina nustatyti prioritetus ir apsispręsti dėl svarbių dalykų: derinimas ES lygmeniu padėtų valstybėms narėms atlikti šį uždavinį, būtų išspręsta netiesioginio poveikio problema. Be to, svarbu vyriausybės išlaidų sudėtis ir kokybė: biudžeto konsolidavimo programose prioritetais turėtų būti laikomi tokie augimą skatinantys išlaidų punktai, kaip švietimas ir įgūdžiai, MTTP ir inovacijos, investicijos į tinklus, pvz., spartusis internetas, energijos ir transporto linijų jungtys – t. y. pagrindinės 2020 m. Europos strategijos teminės sritys.

Biudžeto įplaukos taip pat svarbu, tad ypatingas dėmesys turėtų būti skirtas įplaukų ir mokesčių sistemos kokybei. Nors mokesčiai gali būti didinami, tuo pačiu metu, jei įmanoma, turėtų būti siekiama, kad mokesčių sistemos būtų labiau orientuotos į augimo skatinimą. Reikėtų vengti didinti su darbo jėga susijusius mokesčius, nes patirtis rodo, kad tai neigiamai veikia užimtumą. Valstybės narės turėtų siekti mokesčių našta nuo darbo sektoriaus perkelti energetikos ir aplinkos sektoriams, ir tokiu būdu siekti, kad mokesčių sistema būtų skatinama ekologija.

Fiskalinis konsolidavimas ir ilgalaikio finansų tvarumo užtikrinimas turės būti vykdomas kartu su svarbiomis struktūrinėmis reformomis, visų pirma pensijų, sveikatos priežiūros, socialinės apsaugos ir švietimo sistemose. Viešojo administravimo institucijos tokia padėtimi turėtų pasinaudoti kaip galimybe didinti efektyvumą ir pagerinti paslaugų kokybę. Viešojo pirkimo politika turėtų būti užtikrinta, kad viešosios lėšos būtų naudojamos efektyviausiai, o viešojo pirkimo rinkos būtų atviros visoje ES.

4.4. Derinimas Ekonominėje ir pinigų sąjungoje

Bendrą valiutą – eurą – įsivedusios valstybės narės išvengė valiutų keitimo kurso svyravimų. Tačiau krizė parodė, kiek euro zonos ūkiai tarpusavyje priklausomi vieni nuo kitų, ypač finansų srityje, ir kad šalutinis poveikis gali būti didelis. Dėl skirtingų augimo modelių kai kuriais atvejais susikauptė pernelyg didelės vyriausybės skolos, o tai sukėlė problemų bendrajai valiutai. Krizė išryškino kai kurias problemas euro zonoje, pvz., viešųjų finansų tvarumą ir potencialų augimą, taip pat dėl disbalansų ir skirtingo konkurencingumo lygio galintį kilti pavojų stabilumui.

Šias euro zonos problemas labai svarbu nedelsiant spręsti, kad būtų užtikrintas stabilumas, tvarus ir didesnę užimtumą skatinantis augimas. Šiuos uždavinius būtina spręsti tvirtai ir glaudžiai derinant politikos priemones, įskaitant:

- išsamesnį ir platesnį euro zonos šalių priežiūros pagrindą: be fiskalinės drausmės stiprinimo, ekonominė priežiūra turėtų apimti ir makroekonominius disbalansus ir konkurencingumo pokyčius, ypač sudarant geresnes sąlygas taikyti politinį koregavimą.
- pagrindą šalinti visos euro zonos finansų stabilumo grėsmes.
- tinkamą euro zonos atstovavimą išorėje, kad būtų ryžtingai sprendžiami pasauliniai ekonominiai ir finansiniai uždaviniai.

Komisija pateiks pasiūlymų, kaip įgyvendinti šias idėjas.

5. REZULTATŲ SIEKTI TVIRTESNIU VALDYMU

Siekdami realių pokyčių, 2020 m. Europos strategijoje turėsime sutelkti daugiau dėmesio, nustatyti aiškius tikslus ir skaidrius kriterijus pažangai vertinti. Tam bus reikalingas tvirtas valdymo pagrindas, pagal kurį pasitelkiamos esamos priemonės, kad būtų užtikrintas veiksmingas įgyvendinimas laiku.

5.1. Siūloma 2020 m. Europos strategijos struktūra

Strategija turėtų būti teminė ir daugiau dėmesio turėtų būti skirta šalių pažangai stebėti. Taip atsižvelgiama į jau esamas derinimo priemones:

- **Teminis požiūris** leistų sutelkti dėmesį į 2 skyriuje nurodytas temas, visų pirma į 5 pagrindinių tikslų įgyvendinimą. Pagrindinė priemonė būtų 2020 m. Europos programa ir jos pavyzdinės iniciatyvos, kurioms įgyvendinti reikės imtis veiksmų ES ir nacionaliniu lygmeniu (žr. 2 skyrių ir 1–2 priedus). Teminis požiūris atspindi ES matmenį, aiškiai atskleidžia valstybių narių ūkių tarpusavio priklausomybę, leidžia pasirinkti konkrečias iniciatyvas, kuriomis būtų įgyvendinama strategija ir ES bei nacionaliniai pagrindiniai tikslai.
- **Šalių ataskaitos** padėtų pasiekti 2020 m. Europos strategijos tikslus, nes valstybės narės galėtų aiškiai apibrėžti ir įgyvendinti paramos priemonių nutraukimo strategijas, atkurti makroekonominį stabilumą, nustatyti nacionalines kliūtis ir užtikrinti tvarų ūkių augimą ir patikimus valstybės finansus. Būtų ne tik pasitelkta fiskalinė politika, bet ir sprendžiamos pagrindinės su augimu ir konkurencingumu susijusios makroekonomikos problemos (t. y. makroekonomikos disbalansai). Rengiant ir įgyvendinant politikos priemones turėtų būti laikomasi integruoto požiūrio, nes tai svarbu remiant priemones, kurias valstybės narės pasirenks, atsižvelgiant į jų viešųjų finansų suvaržymus. Ypatingas dėmesys bus skirtas euro zonos veikimui ir valstybių narių tarpusavio priklausomybei.

Kad būtų pasiekti šie tikslai, 2020 m. Europos strategijos ir Augimo ir stabilumo pakto (ASP) ataskaitos ir vertinimai bus rengiami tuo pačiu metu, kad būtų sutelkiami ištekliai ir tikslai, o priemonės ir procedūros turėtų būti aiškiai atskirtos ir išlaikytas ASP vientisumas. Tai reiškia, kad valstybės narės vienu metu rengtų metines stabilumo ar konvergencijos programas ir suderintas reformų programas, kuriose bus nurodytos priemonės, kurių kiekviena valstybė narė laikysis rengdama savo tikslų įgyvendinimo pažangos ataskaitas, taip pat nurodytos pagrindinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama šalinti nacionalines augimo kliūtis. Abi šios programos, kuriose turėtų būti reikalingos nuorodos viena į kitą, Komisijai ir kitoms valstybėms narėms turėtų būti pateiktos per paskutinį metų ketvirtį. Europos sisteminės rizikos valdyba turėtų nuolat rengti ataskaitas dėl makrofinansinės rizikos: šios ataskaitos būtų labai naudingos bendrai vertinant pažangą. Komisija vertins šias programas ir rengs įgyvendinimo pažangos ataskaitas. Ypatingas dėmesys bus skirtas Ekonominės ir pinigų sąjungos problemoms.

Tokiu būdu Europos Vadovų Taryba turėtų visą sprendimams priimti reikalingą informaciją. Ji turėtų ekonominės padėties ir užimtumo analizę, bendros informacijos apie biudžetą, makrofinansines sąlygas ir kiekvienos valstybės narės teminių darbotvarkių įgyvendinimo pažangą, ir, be kita ko, peržiūrėtų bendrą ES ūkio būklę.

Integruotos gairės

2020 m. Europos strategija bus oficialiai įtvirtinta glaustose integruotose 2020 m. Europos gairėse (į kurias bus įtrauktos užimtumo ir plačios ekonomikos politikos gairės), kurios pakeis dabartines 24 gaires. Naujosiose gairėse bus atsižvelgta į Europos Vadovų Tarybos sprendimus ir į tikslus, dėl kurių susitarta. Europos Parlamentui pareiškus nuomonę apie užimtumo gaires, kaip numatyta Sutartimi, ir prieš Tarybai priimant gaires, joms politiškai turėtų pritarti birželio mėn. posėdžiausianti Europos Vadovų Taryba. Priimtos gairės iš esmės neturėtų būti keičiamos iki 2014 m., kad būtų sutelktas dėmesys į įgyvendinimą.

Politinės rekomendacijos

Valstybėms narėms bus parengtos politinės rekomendacijos dėl šalių ataskaitų ir 2020 m. Europos strategijos teminio požiūrio. Dėl šalių priežiūros rekomendacijos bus rengiamos kaip nuomonės dėl stabilumo ir (arba) konvergencijos programų, kaip numatyta Tarybos reglamente (EB) Nr. 1466/97, prie jų bus pridėamos rekomendacijos pagal ekonominės politikos bendras gaires (121 straipsnio 2 dalis). Teminė dalis apimtų užimtumo rekomendacijas (pagal 148 straipsnį) ir šalims skirtas rekomendacijas dėl kitų pasirinktų teminių klausimų (pvz., verslo aplinka, inovacijos, bendrosios rinkos veikimas, energetika ir (arba) klimato kaita); į šias rekomendacijas galėtų būti atsižvelgiama, nes kaip pagal ekonominės politikos bendras gaires parengtos rekomendacijos jos yra svarbios makroekonomikos požiūriu, kaip nurodyta pirmiau. Tokia rekomendacijų struktūra padėtų užtikrinti makroekonominio bei fiskalinio pagrindo ir teminių darbotvarkių nuoseklumą.

Šalių priežiūros pagrindu rengiamose rekomendacijose būtų aptariamai didelės makroekonominės svarbos ir poveikį viešiesiems finansams turintys klausimai, o pagal teminį požiūrį parengtose rekomendacijose būtų išsamiai patariama, kaip spręsti mikroekonominis ir užimtumo uždavinius. Tokios rekomendacijos būtų pakankamai tikslios ir paprastai jose būtų numatytas laikotarpis, per kurį atitinkama valstybė narė turėtų imtis veiksmų (pvz., dveji metai). Valstybė narė savo ruožtu nuspręstų, kokių veiksmų ji imtųsi atsižvelgdama į rekomendaciją. Jei pasibaigus numatytam laikotarpiui valstybė narė tinkamai neatsižvelgtų į Tarybos rekomendaciją arba vykdytų politiką, prieštaraujančią pateiktiems patarimams, Komisija galėtų ją politiškai įspėti (121 straipsnio 4 dalis).

5.2. Kas ką daro?

Itin svarbu šių tikslų siekti išvien. Mūsų tarpusavyje susijusiuose ūkiuose augimą ir užimtumą galime atkurti tik visoms valstybėms narėms imantis veiksmų šia linkme ir atsižvelgdami į jose susiklosčiusias aplinkybes. Būtina prisiimti daugiau atsakomybės. Europos Vadovų Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymais, pagrįstais vienu pagrindiniu principu – aiški ES pridėtinė vertė, galėtų kreipti strategiją tinkama linkme. Šiuo požiūriu itin svarbus Europos Parlamento vaidmuo. Taip pat būtina sustiprinti nacionalinio ir regioninio lygmens suinteresuotųjų šalių ir socialinių partnerių įnašą. 2020 m. Europos strategijos politikos ciklas ir tvarkaraštis pateikti 3 priede.

Visiška Europos Vadovų Tarybos atsakomybė

Priešingai dabartinei situacijai, kai Europos Vadovų Taryba yra paskutinė sprendimo priėmimo dėl strategijos grandis, Europos Vadovų Taryba turėtų kreipti strategiją tinkama linkme, nes ši institucija užtikrina politikos krypties integraciją ir valdo valstybių narių ir ES tarpusavio priklausomybę.

Išlaikydama 2020 m. Europos programos horizontalaus stebėjimo funkciją, ateityje Europos Vadovų Taryba posėdžiuose galėtų sutelkti dėmesį į konkrečias temas (pvz., moksliniai tyrimai ir inovacijos, įgūdžiai) ir bendrai teikti patarimus bei suteikti būtiną akstiną.

Ministrų Taryba

Atitinkamos sudėties Ministrų Taryba galėtų siekti įgyvendinti 2020 m. Europos programą ir siekti jų atsakomybės sričiai priklausančių tikslų. Įgyvendinant pavyzdines iniciatyvas, valstybės narės į įvairios sudėties Tarybos posėdžius bus kviečiamos intensyviau keistis informacija apie gerąją patirtį, įgytą taikant politikos priemones.

Europos Komisija

Europos Komisija kasmet stebės padėtį remdamasi konkrečiais rodikliais, rodančiais pažangą, siekiant, kad ES ūkis taptų pažangus, ekologiškas ir integracinis, taip pat būtų užtikrintas aukštas užimtumo lygis, našumas ir socialinė sanglauda.

Komisija kasmet rengs metinę 2020 m. Europos strategijos įgyvendinimo ataskaitą, kurioje daugiausia dėmesio bus skiriama pagrindinių tikslų, dėl kurių susitarta, įgyvendinimui, taip pat vertins šalių ataskaitas ir stabilumo bei konvergencijos programas. Komisija rengs politines rekomendacijas arba išpėjimus, teiks politikos pasiūlymus strategijos tikslams įgyvendinti ir rengs specialų euro zonoje padarytos pažangos vertinimą.

Europos Parlamentas

Europos Parlamento vaidmuo įgyvendinant strategiją turėtų būti svarbus ne tik dėl bendrai priimamų teisės aktų, bet ir dėl jo funkcijos sutelkti piliečius ir nacionalinius parlamentus. Pavyzdžiui, Parlamentas galėtų per kitą susitikimą su nacionalinių parlamentų atstovais aptarti savo įnašą į 2020 m. Europos strategiją ir pavasarį posėdžiausiančiai Europos Vadovų Tarybai bendrai perduoti nuomones.

Nacionalinės, regioninės ir vietinės institucijos

Visos nacionalinės, regioninės ir vietinės institucijos turėtų užmegzti partnerystę, į kurią būtų įtraukti parlamentai, socialiniai partneriai ir pilietinės visuomenės atstovai, ir tokiu būdu prisidėti rengiant ir įgyvendinant nacionalines reformų programas.

Palaikant nuolatinį dialogą tarp įvairių valdymo lygmenų, Sąjungos prioritetai tampa artimesni piliečiams, stiprinama atsakomybė, būtina 2020 m. Europos strategijai įgyvendinti.

Suinteresuotosios šalys ir pilietinė visuomenė

Reikėtų taip pat įtraukti ir Ekonomikos ir socialinių reikalų ir Regionų komitetus. Kaip rodo kelių valstybių narių patirtis, keitimasis gerąja patirtimi, standartų nustatymas ir tinklų kūrimas yra dar viena veiksminga priemonė su reformų poreikiais susijusiai atsakomybei didinti ir dinamiškumui išlaikyti.

Todėl naujosios strategijos įgyvendinimo sėkmė labai priklausys nuo Europos Sąjungos institucijų, valstybių narių ir regionų paaiškinimų, kodėl reformos yra būtinos ir neišvengiamos norint išlaikyti mūsų gyvenimo kokybę ir socialinius modelius, kokios Europos ir kokių valstybių narių norime 2020 m., ir kokio indėlio tikimasi iš piliečių, įmonių ir jiems atstovaujančių organizacijų.

Pripažindama būtinybę atsižvelgti į šalių padėtį ir tradicijas, Komisija šiuo tikslu siūlys bendrą komunikacijos priemonių rinkinį.

6. SPRENDIMAI, KURIUOS TURI PRIIMTI EUROPOS VADOVŲ TARYBA

Komisija siūlo 2010 m. pavasarį posėdžiausiančiai Europos Vadovų Tarybai:

- susitarti dėl 2020 m. Europos strategijos teminių prioritetų;
- nustatyti šio dokumento 2 skyriuje siūlomus penkis pagrindinius tikslus: dėl investicijų į MTTP, švietimo, energetikos ir klimato kaitos, užimtumo rodiklių ir skurdo mažinimo, kurie turėtų būti įgyvendinti iki 2020 m.; paraginti valstybes nares dalyvauti dialoge su Europos Komisija, kad šie ES tikslai taptų nacionaliniais tikslais, dėl kurių sprendimai būtų priimti birželio mėn. Europos Vadovų Tarybos posėdyje ir kuriais būtų atsižvelgta į šalių aplinkybes ir skirtingą pradinę padėtį;
- raginti Komisiją pateikti pasiūlymus dėl pavyzdinių iniciatyvų ir jų pagrindu prašyti Tarybos (skirtingų sudėčių) priimti reikiamus sprendimus, kad jos būtų įgyvendintos;
- susitarti stiprinti ekonomikos politikos derinimą, kad būtų skatinamas teigiamas poveikis ir Sąjungos uždaviniai būtų sprendžiami veiksmingiau; šiuo tikslu pritarti šiame komunikate siūlomiems įvairiems teminiams ir šalių vertinimams kartu griežtai išlaikant Pakto vientisumą; ypatingą dėmesį skirti EPS stiprinti;
- raginti visas šalis ir suinteresuotąsias šalis (pvz., nacionalinius ir (arba) regioninius parlamentus, nacionalines ir (arba) regionines institucijas, socialinius partnerius ir pilietinę visuomenę ir Europos piliečius) prisidėti įgyvendinant strategiją, palaikyti partnerystę ir imtis veiksmų jų atsakomybės srityje;
- prašyti Komisijos stebėti pažangą ir kasmet per Europos Vadovų Tarybos pavasario posėdį teikti tikslų, įskaitant tarptautinius standartus, įgyvendinimo pažangos ataskaitas ir pavyzdinių iniciatyvų įgyvendinimo padėties ataskaitas.

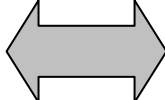
Vėlesniuose posėdžiuose:

- Europos Parlamentui pateikus nuomonę, pritarti siūlomoms integruotoms gairėms, kurioje bus įtvirtinta strategija;
- atlikus abipusį tikrinimą, kad būtų užtikrintas nuoseklumas, patvirtinti nacionalinius tikslus;
- aptarti konkrečias temas, kad būtų įvertinta dabartinė Europos padėtis ir kaip paspartinti pažangą. Pirmą kartą moksliniai tyrimai ir inovacijos Komisijos įnašo pagrindu galėtų būti aptarti spalio mėn. vyksiančiame posėdyje.

1 PRIEDAS. 2020 M. EUROPOS STRATEGIJOS APŽVALGA

PAGRINDINIAI TIKSLAI		
– Padidinti 20-64 metų amžiaus gyventojų užimtumą nuo 69 % iki 75%. – Pasiiekti tikslą investuoti 3 % BVP į MTTP, visų pirma sudarant geresnes sąlygas privačiam sektoriui investuoti į MTTP, ir parengti naują rodiklį inovacijų pažangai stebėti. – Šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, palyginti su dešimtojo dešimtmečio lygiu, sumažinti bent 20 %, arba, jei sąlygų laikomasi, sumažinti 30 %; siekti, kad galutinio energijos suvartojimo atžvilgiu energijos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalis būtų padidinta iki 20 %; ir 20 % padidinti energijos vartojimo efektyvumą. – Mokyklos nebaigusių asmenų dalį sumažinti nuo 15 % iki 10 %; didinti 30–34 metų gyventojų, turinčių aukštąjį išsilavinimą, dalį nuo 31 % iki bent 40 %. – 25 % sumažinti europiečių, gyvenančių žemiau nacionalinės skurdo ribos, skaičių; 20 mln. žmonių būtų išlaisvinti iš skurdo.		
PAŽANGUS AUGIMAS	TVARUS AUGIMAS	INTEGRACINIS AUGIMAS
INOVACIJOS ES pavyzdinė iniciatyva „Inovacijų sąjunga“: sudaryti geresnes pagrindines sąlygas ir finansavimo sąlygas moksliniams tyrimams ir inovacijoms, kad būtų stiprinama inovacijų grandinė ir didinamos investicijos visoje Sąjungoje.	KLIMATO KAITA, ENERGETIKA IR ŽŪDUMAS ES pavyzdinė iniciatyva „Tausiai išteklius naudojanči Europa“: padėti atsieti ekonomikos augimą nuo išteklių naudojimo, siekti, kad ūkio sektoriuose būtų išskiriama kuo mažiau anglies, didinti energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių vartojimą, modernizuoti mūsų transporto sektorių ir skatinti energijos vartojimo efektyvumą.	UŽIMTUMAS IR ĮGŪDŽIAI ES pavyzdinė iniciatyva „Naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkė“: modernizuoti darbo rinkas sudarant geresnes darbo jėgos judumo sąlygas ir sudarant galimybes tobulinti įgūdžius bet kuriuo gyvenimo etapu, kad būtų didinamas darbo jėgos aktyvumas, o darbo pasiūla labiau atitiktų paklausą.
ŠVIETIMAS Pavyzdinė iniciatyva „Judus jaunimas“: gerinti švietimo sistemų rezultatus ir stiprinti Europos aukštojo mokslo tarptautinį patrauklumą.	KONKURENCINGUMAS ES pavyzdinė iniciatyva „Globalizacijos erai pritaikyta pramonės politika“: kurti geresnę verslo aplinką, visų pirma MVĮ, remti tvirtos ir tvarios pramonės bazės kūrimą, kad galėtų konkuruoti pasauliniu mastu.	KOVA SU SKURDU Pavyzdinė iniciatyva „Europos kovos su skurdu planas“: užtikrinti socialinę ir teritorinę sanglaudą, kad visi galėtų pasinaudoti augimo ir naujų darbo teikiamais privalumais, o skurstantys ir socialiai atskirti asmenys galėtų gyventi oriai ir aktyviai dalyvauti visuomenėje.
SKAITMENINĖ VISUOMENĖ „Europos skaitmeninė darbotvarkė“: greičiau plėtoti spartųjį internetą ir užtikrinti, kad namų ūkiai ir įmonės galėtų naudotis bendros skaitmeninės rinkos teikiamais privalumais.		

2 PRIEDAS. 2020 M. EUROPOS STRATEGIJOS STRUKTŪRA

Bendra institucinė struktūra	Integruotos gairės , kuriose nurodoma ES politikos prioritetų aprėptis, įskaitant pagrindinius iki 2020 m. įgyvendintinus ES tikslus , kurių pagrindu bus nustatyti nacionaliniai tikslai		
Įgyvendinimas	<u>Šalių ataskaitos</u>		<u>Teminis požiūris</u>
	Tikslas: valstybėms narėms padėti nustatyti ir įgyvendinti paramos priemonių nutraukimo strategijas, kad būtų atkurtas makroekonominis stabilumas, nustatytos nacionalinės kliūtys ir būtų užtikrintas tvarus augimas ir patikimi valstybės finansai. Požiūris: valstybėms narėms kylančių pagrindinių makroekonominių uždavinių nuodugnus vertinimas, atsižvelgiant į galimą netiesioginį poveikį kitoms valstybėms narėms ir politikos sritims. Priemonės: valstybių narių pagal jų stabilumo ir konvergencijos programos teikiamos ataskaitos, kurių pagrindu tuo pačiu metu rengiamos atskiros fiskalinės politikos rekomendacijos, pateikiamos nuomonėse dėl stabilumo ir konvergencijos programos, ir rekomendacijos dėl makroekonominių disbalansų ir augimo kliūčių pagal ekonominės politikos bendras gaires (121 straipsnio 2 dalis).		Tikslas: įgyvendinti pagrindinius tikslus, dėl kurių susitarta ES lygmeniu, imantis konkrečių ES ir nacionalinio lygmens veiksmų. Požiūris: Konkrečios sudėties Tarybos strateginis vaidmuo stebint ir peržiūrint susitartų tikslų įgyvendinimo pažangą. Priemonės: valstybių narių teikiamos ataskaitos dėl patobulintų nacionalinių reformų programų, įskaitant informaciją apie augimo kliūtis ir tikslų įgyvendinimo pažangą, prie jų bus pridamos ES lygio politikos rekomendacijos pagal ekonominės politikos bendras gaires (121 straipsnio 2 dalis) ir užimtumo gaires (148 straipsnis).

3 PRIEDAS. SIŪLOMAS 2010–2012 M. TVARKARAŠTIS

2010

Europos Komisija

Pasiūlymai dėl bendro 2020 m. Europos strategijos požiūrio

Europos Vadovų Tarybos pavasario posėdis

Susitarimas dėl bendro požiūrio ir ES pagrindinių tikslų nustatymas

Europos Komisija

Pasiūlymai dėl 2020 n. Europos strategijos integruotų gairių

Europos Parlamentas

Strategijos aptarimas ir nuomonė dėl integruotų gairių

Ministrų Taryba

Pagrindinių kriterijų tobulinimas (ES ir nacionaliniai tikslai, pavyzdinės iniciatyvos ir integruotos gairės)

Europos Vadovų Tarybos birželio mėn. posėdis

2020 m. Europos strategijos patvirtinimas, ES ir nacionalinių tikslų patvirtinimas, pritarimas integruotoms gairėms

Europos Komisija

2020 m. Europos strategijos įgyvendinimo veiksmų gairės

Europos Vadovų Tarybos rudens posėdis

Išsamus pasirinkto teminio klausimo (pvz., MTTP ir inovacijos) aptarimas

Valstybės narės

Stabilumo ir konvergencijos programos ir nacionalinės reformų programos

2011

Europos Komisija

Europos Vadovų Tarybos pavasario posėdžiui parengta metinė ataskaita, nuomonės dėl stabilumo ir konvergencijos programų ir rekomendacijų pasiūlymai

Ministrų Taryba

Komisijos pateiktų rekomendacijų pasiūlymų peržiūra, ECOFIN taryba peržiūri stabilumo ir konvergencijos programas

Europos Parlamentas

Diskusijos plenariniame posėdyje ir rezoliucijos priėmimas

Europos Vadovų Tarybos pavasario posėdis

Pažangos ir strategijos orientyrų vertinimas

Valstybės narės, Europos Komisija, Taryba

Tolesni veiksmai, susiję su rekomendacijomis, reformų įgyvendinimas ir ataskaitų teikimas

2012

Ta pati procedūra, dėmesį sutelkiant į pažangos stebėjimą